

Sürüm: 2.0.0

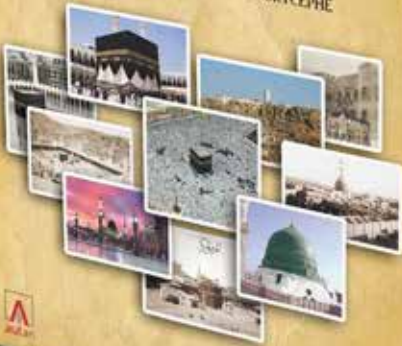
Komşu Komşu

Muhammed KURTCEPHE

*Açsan gel,
tokşan çaya gel :)*

mekke medine rehberi

Muhammed KURTCEPHE

Yazarın Pro

Mekke'nin en kutsal yeri unsuru hiç şüphesiz Kâbe ile başlanır ve Medine'dir. Mekke'nin tarihine bu iki şehir ile başlanır. Mekke'nin aleyhisselam ile başlanması ile karışır. Kâbe'yi Medine'de aleyhisselamın yapıldığı da Medine'nin en önemli yeri olur.

Mekke'nin değeri Peygamber (s.a.v.) ile başlanır. Medine'de aleyhisselamdan geliyor. Medine'de aleyhisselamdan geliyor. Medine'de aleyhisselamdan geliyor. Medine'de aleyhisselamdan geliyor.

mekke medine rehberi

...sonu
...sine g
...çarşı-paza
...zorda katılan
...yere batırılıp
...vesalatu
...vesalullah
...in tertipleyecek.
...en öndekileri de en
...yere batırılacak!" Ben
...tesülü, onların içerisinde
...er, onlardan olma(dığı halde
...ar. Nasıl olur da hepsi birden
...dedim. Aleyhisselatu
...öndekileri de, arkadaşileri de batırılır. Ancak,
...her biri niyetlerine göre diriltilir" buyurdular." 20
...Şakik'in bir rivayetine göre Şeybe İbnu Osman şöyle
...anlatmıştır:

Güzel komşu
örneđi olan
eđime...

KOMŞU KOMŞU

Muhammed KURTCEPHE

KOMŞU KOMŞU

Muhammed KURTCEPHE

2015

www.kurtcephe.com

muhammed@kurtcephe.com

OKU!

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

“Yaradan Rabbinin adıyla oku!”

Alak, 1.

İÇİNDEKİLER

- 12 Önsöz**
- 17 Komşu Komşu Tekerlemesi**
- 20 Ah Eski Komşuluklar** 😞
- 21 Eskimeyen Komşular** 😊
- 22 Çocukluğumuzda Komşuluk**
- 23 Çocuklarımızın Komşuları**
- 24 Komşuda Yangın Var!**
- 28 Komşu ve Komşuluk Kavramı**
- 30 Komşu İlişkileri**
- 42 Kur'an'da Komşuluk**
  - 43 Nisa Suresi
  - 45 Mâûn Suresi
  - 47 Haşr Suresi
- 50 Hadislerde Komşuluk**
  - 51 Komşuluğun Önemi

- 52 Komşunun Derdi
- 53 Komşu Hakkı
- 55 Komşuya İkrâm
- 56 Komşu Cennet İlişkisi
- 57 Kıyamet Günü Komşumuz
- 58 Komşuya Eziyet
- 59 Salih Komşu
- 60 Komşu Duvarı
- 61 Komşunun Bahçesi
- 62 İman Komşu İlişkisi
- 63 Güzel Ahlak
- 64 İkrâmı Hakir Görmemek
- 65 Komşudan Al Haberi
- 66 Önce Komşuna Sat
- 67 Ballı Komşu
- 68 Komşuya İyilik
- 69 Günahın Büyüğü Komşuya Yapılandır
- 70 Önce Komşuya İyilik
- 71 Kapısı En Yakın Olana Hediye
- 72 Komşuluğun Sınırı
- 73 Komşuya Kapıyı Kapayan Kimse
- 74 Komşulara İkrâm
- 76 Komşuların Hayırlısı
- 77 Kötü Komşu
- 78 İnsan Komşusuna Eziyet Etmemeli

- 79 Komşunun Şikâyeti
- 80 Komşusuna Eziyet Eden Kimse
- 81 Yahudi Komşu
- 82 Komşunun Eğitimi

88 Atasözlerimizde Komşuluk

104 Evim

108 Komşunun Üzerimizdeki Hakları

112 Ziyaretleşme Adabı

- 115 Hayırlı Ev
- 115 Komşunu Ziyaret Et
- 116 Komşunu Misafir Et
- 116 Misafirlik Zamanı
- 118 Davete İcabet Edilmeli
- 118 Davetsiz Misafir Olma
- 119 İzinsiz Misafir Çağırılmamalı
- 120 Kapı Çalma Adabı
- 121 Eve Selam İle Girin
- 122 Eve İzinsiz Misafir Almak
- 122 Ev Sahibi Halillullah Olmalı
- 123 Misafirine İkrâm Et
- 124 Misafirine Güler Yüzlü Ol
- 124 Olanı İkrâm Et
- 124 Misafirin ile İlgilen
- 125 Ev Sahibinin Gösterdiği Yere Oturulmalı

- 125 Ev Sahibinin İkramı Ret Edilmemeli
- 126 Misafirlik Müddeti Üç Gündür
- 127 Ev Sahibine Dua ve Teşekkür Et
- 128 Misafirlikte Mahremiyet Sınırı
- 129 Misafirlikte Nafile Oruç Tutma
- 130 Misafirlikte İmamlık
- 130 Misafirini Evin Kapısına Kadar Uğurla
- 131 Ziyarete Dikkat Edilecek Hususlar

134 Misafire İkram Adabı

140 Yapılması Gerekenler

142 Yapılmaması Gerekenler

146 Komşuluk Hikâyeleri

- 146 Satılık Komşu :)
- 148 Yılan ile Yengecin Komşuluğu :)
- 149 Cennette Komşu Olmayı İstemem :)
- 151 Ebu Hanife'nin Sarhoş Komşusu :)
- 152 Komşu ve Fare :)
- 153 Nasrettin Hoca'nın Evi
- 154 Çileli Komşu

156 Kaynaklar

Önsöz

Bismillah.

Hamdolsun...

Okumayı ve yazmayı öğreten, komşuyu veren Rabbime hamdolsun.

Salat olsun...

Bize kitabı ulaştıran, sünneti öğreten, komşuluğun hikmetlerinden haber veren Peygamberimize salat ve selam olsun.

Her mü'min için lehinde ve aleyhinde olan şeyleri bilmesi farz-ı ayndır. Namaz kılan, oruç tutan bir Müslüman bu ibadetlerin rükunlerini bilmek zorundadır, bilmeden ibadet olmaz. Bireysel ibadetlerimizi "ilmihal" dediğimiz kitaplardan öğreniriz. Elinizdeki bu eserde bir nebze bir ilmihal, yani halinizin ilmi, komşu ilmihalidir.

Hayatımızın her aşaması Allah rızası için olduğu müddetçe ibadettir. İbadet öncelikle niyet, sonrada bilgi ile yapılır. Niyetimiz Allah'ın rızasını kazanmak ise yaptığımız her iş ibadet olur. İşlerimizi Kur'an ve Sünnet bilgisine göre yaptığımız da ise doğru yapmış, Allah'ın rızasına uygun hareket etmiş oluruz.

Elinizdeki bu eser şu bölümlerden oluşmaktadır:

- Mutlak kaynağımız Kur'an-ı Kerim'de komşulukla ilgili geçen ayetler ve tefsirleri,
- Şari olan Peygamberimizin komşulukla ilgili hadisleri ve bu hadisler hakkındaki izahları,
- Atalarımızın komşuluk tecrübelerinden oluşan atasözleri,
- Komşuluğun temelini oluşturan misafirlik konusu,
- Komşular arası ilişkileri sağlamlaştırmaya katkı sağlayan ikram adabı,

- Bugün yaşadığımız komşuluk sorunları ve çözümleri,
- Komşulukla ilgili hikâyeler.

Her fert gibi bizlerde komşuluğu yaşıyor ve tecrübe ediyoruz. Öncelikle dileğimiz, bu eserden kendi nefsimizin istifade etmesidir. Sizin de sağlam bir toplum oluşturmada komşuluğa önem vermenizi ve bu eserdeki güzelliklerden istifade etmenizi temenni ederim.

Doğrular Allah'tan, hatalar nefsimizdendir.

Muhammed KURTCEPHE

Ekim 2015

Bir Rica

Bu eserin gelişmesi için; komşulukla ilgili tecrübelerinizi, anılarınızı, önerilerinizi, eleştirilerinizi bizimle paylaşmanızı rica ederiz. elektronik postalarınızı bekliyoruz 😊
muhammed@kurtcephe.com

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

***“Ben ancak ve ancak güzel ahlakı
tamamlamak, (onu kemale erdirmek) için
gönderildim.”¹***

---

¹ Hâkim, Müstedrek 2/670; Beyhakî, Sünen-i Kübrâ 10/191

Komşu Komşu Tekerlemesi

Komşu, komşu !

Hu, hu!

Oğlun geldi mi?

Geldi

Ne getirdi?

İnci, boncuk.

Kime, kime?

Sana, bana.

Başka kime?

Kara kediye.

Kara kedi nerde?

Ağaca çıktı.

Ağaç nerde?

Balta kesti.

Balta nerde?

Suya düştü.

Su nerde?

İnek içti.

İnek nerde?

Ormana kaçtı.

Orman nerde?

Yandı bitti kül oldu.

*Açsan gel,
toksan çaya gel :)*

Atasözü

“Kötü komşu
insanı mal
sahibi yapar.”

Ah Eski Komşuluklar 😞

Hep söyleniriz; ah eski ramazanlar, eski yemekler... Ve eski komşuluklar! Bu eskiler bitmez tükenmez 😊 Eskiyen komşuluk mudur bizler mi?

Zaman akıp gidiyor. Çocuklar doğar, anne babasının yerini alır, yaşar, yaşayan ölür. Dünya döner, gelen kalmaz, giden gelmez. Biz eskidikçe komşuluklar da bizimle birlikte eskiyor, eskide kalıyor.

Komşuluklar bizimle doğar, yaşar ve ölür. Çocukluğumuzun, gençliğimizin, olgunluğumuzun, ihtiyarlığımızın komşuluğu; komşuluğumuzun çocukluğu, gençliği, olgunluğu, ihtiyarlığı vardır. Komşuluğun da çocukluk anıları, gençlik anıları vardır, acısı vardır, sevinci vardır.

Komşuluğu yaşayan da yaşatan da insandır. İnsanın olduğu her yerde iyi ya da kötü bir iletişim vardır. İnsanlar arasında kurulan iyi iletişimlerle güzel komşuluk hatıraları oluşur, kötü iletişimlerle istenmeyen, hatırlanmak istenmeyen hatıralar... 😞

İnsanoğlu güneze özlem duyar, bu sebeple ah eski komşuluklar der. Ne kadar kötülük yaşasa da, kötü komşuları olsa da onları mazide bırakır, iyi komşuları hatırlar ve özlem duyar 😊

Bugün biz ‘ah eski komşuluklar’ diyoruz, yarın da bizim çocuklarımız ‘ah eski komşuluklar’ diyecek, dün babalarımızın, dedelerimizin dediği gibi 😞 Bu döngü devam edip gidecek. O halde bugünün kıymetini bilmeli, zamanı değerlendirmeli, iyi komşuluklar kurmalıyız.

Eskimeyen Komşular 😊

Gülü dalından koparttığın zaman bir süre sonra solar. Bir vazoya koyarsan bir müddet yaşar. Bir bahçeye dikersen hayat bulur, yeni filizler verir. Komşu da gül gibidir, ilgi ister, sevgi ister, ikram ister 😊

Sevgi ve ilginin olduğu komşuluklar eskimez. Komşular mahallelerinden taşınsa bile bu ilişki devam eder. Bu komşuluklar eskimeyen dostluklara dönüşür. Artık acı gün de sevinçli gün de dostlar için ortaktır, birlikte sevinir, birlikte hüzünlenirler.

Bu satırları okuduğunuzda eskiyen ve eskimeyen komşularınız hatırıma geldi 😊 ‘Ne güzel günlerdi, ne komşularım vardı’ der gibisiniz. Kötü komşuları geride bıraktınız, iyilerle yolunuza devam ettiniz. Siz birileri için iyi komşu oldunuz, birileri sizin için iyi komşu oldular.

Hayat devam ediyor, bugün eskimeyen komşularınız var, yarın da olacak. Dün güzel komşular edindiniz, bugün de ediniyorsunuz, yarın da edineceksiniz. Önemli olan bu kubbede hoş bir seda bırakmaktır.

Allah (c.)
diyor ki:

“... yakın
komşuya, uzak
komşuya, yakın
arkadaşa,
yolcuya,
ellerinizin
altında
bulunanlara iyi
davranın...”

Nisa, 36.

Atasözü

“Komşu
komşunun
külüne
muhtaçtır.”

Çocukluğumuzda Komşuluk

En güzel hatıralarımız çocukluk hatıralarımızdır. Çocukluk hatıralarımızın önemli bir bölümünü komşularımız oluşturur. Komşumuzun şefkatini, ikramını hiç unutmayız.

Çocukluğumuzda komşumuzun evine kendi evimiz gibi çat kapı girer çıkardık. Komşumuzu kendi anne babamız gibi görür ihtiyacımızı çok rahat söyledik. Çocukluğun verdiği saflık ile yapılan her hareket komşu tarafından olumlu karşılanırdı.

Bizlerin çocukluğu müstakil evlerde geçtiği için çocuk-komşu ilişkisi daha güzeldi. Çocukluğumuzda insanı bu kadar meşgul eden teknolojik cihazlar yoktu. Daha ilgili bir komşuluk vardı. Bugün bizim çocuklarımız bunlardan maalesef mahrumlar.

Çocuklarımızın Komşuları

Bizi anne babamız kadar komşumuz da büyütür. Ahlakımızın oluşmasında ve karakterimizin şekillenmesinde komşumuzun büyük bir önemi vardır. Bu sebeple ebeveynlerimiz komşularının iyi insanlardan olmasına dikkat ederler.

Çocuklarımızın eğitiminde çevre faktörü önemlidir. En yakın çevremiz olan komşularımız çocuklarımızı doğrudan etki eder. İyi komşularla çocuklarımızı ahlaklı yetiştirme imkânı var iken kötü komşu ile ahlaktan yoksun, isteğimizin dışında bir çocuk yetiştirilir.

Çocuğumuzu iyi yetiştirmenin yolu kendimize değil çocuğumuza doğru komşular seçmekten geçmektedir. Çocuğu çocuk yetiştirir, bu sebeple komşu seçerken, çocuklarının da ahlaklı olmasına dikkat etmeliyiz.

Allah (c.)
diyor ki:

“Namazlarından
gaflet edenlerin
vay hâline!
Onlar, riya için
ibadet yaparlar.
(Komşularına)
en küçük bir
iyiliği bile
yapmazlar;
yapanları da
engellerler.”
Mâûn, 4-7.

Atasözü

*“Hayır dile
komşuna, hayır
gele başına.”*

Komşuda Yangın Var!

Komşumuzun evinin yandığını duysak hiç tereddüt etmeden müdahale ederiz. Elimize bir kova su alır yangını söndürmeye gideriz. Kendi müdahalemizin yanı sıra konu komşuyu da çağırır, yangının söndürülmesine yardım etmelerini isteriz. Bütün konu komşu birlik olur, el birliği ile komşumuzun yuvasını kurtarırız.

Öyle yangınlar vardır ki, ilk kıvılcım anında üzerine dökülecek bir miktar su ile çok rahat söner ve yuvalar kurtulur. Eğer bu ilk kıvılcıma arkamızı döner gidersek bu kıvılcım aleve dönüştür güzelim yuvayı yakar kül eder.

Yangın söndürmeye benzinle gidilmez. Ya su döker soğutursun ya ıslak bir battaniye atar alevi kapattırsın. Yangına su yerine benzin dökersen alev daha da büyür ve yuvayı hızla küle dönüştürür.

Yanan bir ev zamanında söndürülmediğinde en yakın evden başlayarak tüm mahalleyi yakar. Hele bir de rüzgâr varsa yangını durdurmak çok zordur. Önüne geleni kavurup geçer.

Komşumuzun evinde bazen eşler arasında küçük geçimsizlik kıvılcımlarına şahit oluruz. Çocuklarında isyan kıvılcımları ve ahlaki zafiyetler görürüz. Bu kıvılcımları ilk gördüğümüzde hemen usulüne uygun bir şekilde müdahale etmeliyiz. Komşumuzun derdi ile dertlenmeli, yuvanın alev almaması için gayret etmeliyiz. Eğer komşumuzun alevini söndürmez isek ilk zararın bize geleceğini unutmamalıyız.

Bir Müslüman kendi nefsinden sorumlu olduğu gibi en yakınında ki komşusundan da sorumludur. Komşusunun evindeki manevi yangından haberdar olmalı, İslami usullere göre bu yangını söndürmeye gayret etmelidir. Namaz kılmayan, oruç tutmayan, İslam'ın emirleri konusunda nefsinin isteklerine boyun eğen komşusuna tebliğ görevini yerine getirmeli, cehennem ateşinden korumalıdır. İçki içen, faiz yiyen, İslam'ın yasaklarına uymayan komşusunu cehennem ateşine bırakmamalı, dünyada iken kurtulması için komşusuna el uzatmalıdır.

Peygamber Efendimiz (s.) şöyle buyuruyor: **“Kıyamet günü komşusunun yakasına yapışmış, ‘Ya Rab! Bu, bana kapısını kapattı ve iyiliğini benden esirgedi’ diyecek nice komşular vardır.”** Kıyamet günü komşumuzun yakamıza yapışmaması için, bu dünyadayken komşumuzun üzerimizdeki tebliğ hakkını, hakkıyla yerine getirmeliyiz.

Yanan komşu evinin yenisi alınır ama yıkılan yuva yeniden kurulamaz. Dünyada cehenneme odun hazırlayan komşumuzu cehennem ateşinden kurtaramayız.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“...Kendileri
zaruret içinde
bulunsalar
bile onları
kendilerine
tercih ederler.
Kim nefsinin
cimriliğinden
korunursa, işte
onlar kurtuluşa
erenlerdir.”*

Haşr, 9.

Komşu ve Komşuluk

Atasözü

“Komşunun
tavuğu komşuya
kaz görünür.”

Komşun
hastalandığında
ziyaretine git.

Komşu ve Komşuluk Kavramı

Türk Dil Kurumu komşu kelimesini “**Konutları yakın olan kimselerin birbirine göre aldıkları ad**”, “**Sınır ortaklığı bulunan, mücavir**”² diye tarif ediyor. Büyük Türkçe Sözlük’te Dr. Mehmet Doğan komşu kavramını; “**Ev, işyeri, arazi, köy, şehir, ülke bakımından yakın olan, yan yana veya çok yakın olanların birbirine göre aldıkları ad.**”; komşuluk kavramını ise “**Komşu olma hali, komşular arası münasebet, yakınlık**”³ şeklinde tarif ediyor.

Komşu, birbirine bitişik veya yakın yerlerde yaşayanlar için kullanılır. Komşu olmanın doğurduğu birtakım hak ve görevlerin yanı sıra bunların sağladığı bir ilişkiler düzeni bulunmaktadır, buna komşuluk denir.⁴ Aralarında meslek, iş yeri, arazi vb. yönlerden yakınlık bulunanlar da komşudur.⁵

2 <http://www.tdk.gov.tr>

3 Temel Büyük Türkçe Sözlük, Dr. Mehmet Doğan, Bahar yayınları, 1997, sh, 473.

4 İslam İlmihali, Türkiye Diyanet Vakfı, Cilt 2, Sayfa 478.

5 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 157.

Toplumu oluşturan insan gruplarından bir tanesi de komşulardır. Komşularımız, ev halkımızdan sonra yüzlerini en çok gördüğümüz, iletişim içerisinde olduğumuz kimselerdir. Aynı binayı, aynı sokağı kullanırız. Bazen aynı iş hanını, bazen de yan yana bir araziye... Bu yakınlığa komşuluk, sorumluklarımıza ise komşu hakkı denir.

İnsan varsa, karşılıklı bir ilişki vardır ve bize bir takım sorumluluklar yükler, karşılıklı bir takım haklar verir. Huzur içerisinde bir komşuluk bu hak ve sorumlulukları layıkıyla yerine getirmekle olur.

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

“Cebrail, bana komşuya iyilik yapmayı o kadar tavsiye etti ki onu bana mirasçı yapacak zannettim.”

*Komşunun
dedikodusunu
yapma.*

Atasözü

“Gülme
komşuna, gelir
başına.”

*Komşun ödünç
bir şey isterse,
ver.*

Komşu İlişkileri

Komşuluk ilişkileri özellikle köy ve kasaba gibi küçük yerleşim bölgelerinde sosyal dayanışma açısından önemli olduğu gibi, ailelerin huzur ve güven içinde yaşamaları açısından da önemlidir. İyi komşuluk ilişkileri mutluluk ve sevincin paylaşılmasında, sıkıntı ve kederin göğüslenmesinde ayrı bir öneme sahip olduğundan fert ve ailelere toplum içinde destek olur. Dolayısıyla sosyal bünyeyi güçlendirir. Kötü komşuluk ilişkileri de sürekli rahatsızlık, güvensizlik ve yalnızlık hissi uyandırır.⁶

Komşularla ilişkilerimizle ilgili geleneksel örf ve adetlerimizin çoğu İslami öğreti ile uyum içerisindedir. Bu örf ve adetlerin kökeninin, Hz. Peygamber’in Müslüman olsun olmasın bütün komşularla iyi ilişkiler tesis edilmesi, onlarla yardımlaşma içerisinde bulunulması, sevinç ve üzüntülerinin paylaşılması konusundaki ısrarlı telkinlerinden kaynaklandığı muhakkaktır.⁷

⁶ İslam İlmihali, Türkiye Diyanet Vakfı, Cilt 2, Sayfa 478.

⁷ Ahir Zaman İlmihali, M. Hayri Kırbaçoğlu, Sayfa, 361.

Komşuluğun özünü; insanları bir araya getirme, günlük hayatın yüklerini paylaşma ve ortak sorunların üstesinden gelebilmek için işbirliği yapma fırsatı sağlaması oluşturur.⁸

Sosyal hayatın ayrılmaz bir parçasını teşkil eden komşuluk ilişkisi; dinî, ahlâkî ve hukukî nitelikte bir dizi hak ve yükümlülük doğurur.⁹

Müslümanın, din ve dindarlık farkı, kültür ve bölge farkı gözetmeksizin bütün komşularıyla iyi ilişki içinde olması, İslam'ın yardımlaşma, dayanışma, zarar vermeme, küs durmama ilkeleri doğrultusunda hareket etmesi, bu konudaki örf ve âdetleri ihmal etmemesi gerekir.¹⁰

Fakir komşu kıyamet gününde zengin komşusunun yakasına yapışarak onu Allahuteala'nın huzuruna çeker ve şöyle der: Ya Rabbi! Şu kuluna sor! Beni niçin mahrum etti? Niçin kapısını yüzüme kapattı?¹¹

Örnek Müslüman, komşusunun kendi üzerindeki

8 Sosyal Bilimler Ansiklopedisi, Cilt 2, Sayfa 394.

9 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

10 İslam İlmihali, Türkiye Diyanet Vakfı, Cilt 2, Sayfa 478.

11 İhya-i Ulûm'id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 571.

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

*“Komşusu aç
iken tok duran
bizden değildir.”*

*Komşular
arası laf getirip
götürme.*

*Atasözü**“Ev alma, komşu al.”*

haklarını bir an aklından çıkarmaz. Sevgi, ikram kapılarını ardına kadar açar. Komşularına karşı sorumluluklarında kusur etmekten sakınır. Sıkıntılı anında yardımına koşar. Huzurlu anında ona destek olur. Üzüntüsüne üzülür, sevincine sevinir, bir musibete uğradığında yanında bulunur. Sabrı tavsiye edip dünyanın geçici olduğunu ona hatırlatır. Taziyesi olduğunda iştirak ederek onları bu acılı günlerinde yalnız bırakmaz, cenazelerinde bulunur. Kederli günlerinde

bir nebze de olsa acılarını hafifletmek için üzerine düşeni yapar. Manevi yönden komşularına destek olur.

Bir kimseye zarar vermek, kalbini kırmak kötüdür. Fakat komşuya zarar vermek, onu incitmek dahada kötüdür. Yapılan kusur insana ne kadar yakınsa şiddeti de o kadar güçlü olur, aynı deprem gibi.

Bir meskene değer veren faktörlerin başında; yanında, yakınında, civarında iyi komşular olması gelir. Komşuları kötü olan bir ev ne kadar konforlu ve güzel

Komşun darda kalırsa yardım et.

olsa da içindekileri mutlu edemez, çevresini mutlu etmez. Aksine huzursuzluk verir.

Resulullah Efendimiz'in özendirdiği fazilet, bizi sevmeyeni sevebilmek, vermeyene vermek, gelmeyeine gitmek, kötülük edene iyilik etmektir. İşte bu noktada kalpteki imanın, gönüldeki ilâhi muhabbetin ölçüldüğü noktadır.

Osmanlı döneminde Ramazanda İstanbul konaklarının kapıları iftardan bir saat önce açılır, sofralar kurulumuş; halktan, beyden misafirler gelir, onlarla iftar ederlermiş. İnsanlık varmış, şefkat, merhamet, ikram, cömertlik varmış...

Bizimle aynı apartmanı, aynı sokağı paylaşan kimseler komşumuz olduğu gibi, aynı yolu, aynı okulu, aynı iş yerini, aynı pazarı, aynı vasıtayı paylaştığımız insanlar da komşularımızdır. Bizimle bu mekânları ve şartları paylaşanlar Müslüman olabileceği gibi, diğer dinlere mensup insanlar da olabilir. Aynı şekilde bize dost kimseler olabileceği gibi düşman da olabilir. Hatta bizimle aynı ortamı paylaşanlar hayvanlar da olabilir. Sonuçta ortak mekânları paylaştığımız bütün canlılar komşumuzdur ve onlara karşı vazifelerimiz vardır.

Komşularımızı bazen kendimize akrabalarımızdan daha yakın hissederiz. Akrabalarımız uzakta olabilir; ama komşular hep yanı başımızdadır. Bir sıkıntı ile karşılaştığımızda ilk komşumuz duyar ve yardımımıza koşar. Sevincimizi ilk komşumuz ile paylaşır, onları hep yanımızda buluruz. İyi komşu, bize güven verir, bir yere giderken gözümüz arkada kalmaz.

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

*“Evinin çatısını
onunkinden
yüksek yapma ki
onun rüzgârını
kesmeyesin”*

*Komşuları
rahatsız edici
davranışlardan
kaçın.*

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

*İslam'da
Komşuluk*

Atasözü

“Aç kurt bile
komşusunu
yemez.”

*Komşunun
başına bir şey
gelirse, teselli
et.*

Komşuluğun İslam'daki Yeri

İslâm'da komşu hakları genel olarak kul hakları veya insan hakları denilen haklar çerçevesinde ele alınır, bu haklarla ilgili emir ve yasaklar komşuluk ilişkilerini de bağlar.¹²

Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'a imanı emreden ve şirki yasaklayan ifadelerin hemen arkasından sıralanan ahlâk emirleri arasında ana babaya iyi davranmaktan sonra komşuya iyilik yer almaktadır.¹³

İslam toplumlarının geleceği bakımından sosyal dokunun güçlendirilmesinin, bu dokuyu zayıflatıp aşındırma riski yüksek olan seküler, bireyci, egoist eğilimlere karşı koruma altına alınmasının, sosyopolitik açıdan “**cihad**” kavramı içerisinde değerlendirilmesinin bile imkân dâhilinde olduğunu da göz ardı etmemek gerekir.¹⁴

¹² İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 157.

¹³ Kur'an-ı Kerim, 4, Nisâ, 36.

¹⁴ Ahir Zaman İlmihali, M. Hayri Kırbaoğlu, Sayfa, 360.

Eşya hukuku terimi olarak bir akar üzerinde diğer bir akar lehine kurulmuş sınırlı aynî hakkı ifade eden irtifakların neredeyse tamamı komşu akarlar arasında cereyan eden ve bu akarların sahiplerini de yakından ilgilendiren haklardır. Su alma (kaynak), geçit, inşaat, su geçirme ve akıtma, kiriş koyma gibi haklar böyledir. Hatta komşu akarın manzarasını engelleme-

mek için yapı yapmama yükümlülüğü veya akar içindeki mahrem yerlerin görülmesini önlemek için sütre dikebilme hakkı da bu grupta yer alır. Klasik kaynaklarda geçmemekle birlikte bazı çağdaş yazarların eserlerinde irtifak hakları başlığı altında yer verdiği “hakku’l-civâr” da (komşuluk hakkı) birbirine komşu iki akardan her birinin diğeri üzerinde mâliklerinin bu akarları

kullanımı esnasında birbirine zarar verecek taşkınlıklardan kaçınmasını öngörmektedir. Komşuluk hukukunun önemli bir yönünü teşkil eden bütün bu haklar esnasında, mülkiyet hakkından yararlanma sırasında komşuya açıkça zarar veren her türlü davranışın engellenmesi amacıyla getirilmiş birtakım hukukî sınırlamaları ifade eder.¹⁵

Kural olarak herkes kendi mülkünde dilediği gibi

¹⁵ İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

*“Kim Allaha
(c.) ve son güne
iman ediyorsa
komşusuna
ikramda
bulunsun.”*

*Komşunun
sırlarını
öğrenmek için
evini gözleme.*

Atasözü

“Hayırlı
komşu, hayırsız
akrabadan
iyidir.”

*Komşun bir
nimete kavuşur,
sevindirici bir
gelişme olursa,
tebrik et,
sevincini paylaş.*

tasarrufta bulunma hakkına sahip olmakla birlikte mülkiyet hakkından yararlanma konusunda bazı kısıtlamalar söz konusudur. İslâm hukukçuları arasında komşuluk münasebetiyle mülkiyet hakkının, çevresindeki komşularına açıkça zarar verecek tasarrufların kanun tarafından engelleneceği yönündedir. Mecelle açık zararı (zarar-ı fâhiş) binaya zarar veren, yani binaya zayıflık getiren ve yıkılmasına sebep olan ya da temel ihtiyaçları, yani oturma hakkı gibi bina- dan elde edilecek aslî menfaatleri engelleyen şeyler olarak tanımlamıştır. Buna göre meselâ bir binaya bitişik demirci dükkânı veya değirmenin binayı zayıflatması, fırının dumanından evde oturulamayacak derecede rahatsız olmak, komşunun evine akan veya taşan bozuk kanalizasyon boruları, komşunun ışığını tamamen kesmek gibi hususlar fâhiş zarar içinde değerlendirilmiştir.¹⁶

Bir binanın alt ve üst katlarını paylaşan kat mâlîklerinin mülkiyet haklarında da bazı kısıtlamalar söz konusudur. Buna göre üst kat mâlîkinin alt kat üzerinde inşaat hakkı, alt kat mâlîkinin de üst kat üzerinde çatı hakkı vardır. Çatı hakkı, üst kat mâlîkinin katını sürekli mevcut tutarak alt katın çatısını yağmur, güneş ve zarara yol açabilecek diğer unsurlardan koruması borcunu ifade eder. Kat mâlîkleri birbirlerine zarar verecek tasarruflarda bulunamazlar. Meselâ alt kat sahibi binanın zayıflamasına sebep olacak yeni pencere ve kapılar açamaz, avlusunda kuyu veya çukur kazamaz. Üst kat sahibi de alt katın veya temelin taşıyamayacağı yükleri yükleyemez, kat çıkamaz.¹⁷

¹⁶ İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

¹⁷ İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

Komşuluk ilişkilerinden doğan mülkiyet hakkının sınırlandırılmasıyla ilgili bir diğer hüküm ise bir gayrimenkulün satılması halinde o gayrimenkulün ortak mâlikine, irtifak hakkı sahibine veya bitişik komşusuna aynı bedelle öncelikle satın alma hakkını ifade eden şüf'a (ön alım) hakkıyla ilgilidir. Bu hükmün dayanağı Hz. Peygamber'den rivayet edilen, **“Bir evin komşusu o eve şefi' olmaya berkesten daha lâyıktır”** şeklindeki hadistir. Satılan akarın ortağı ya da irtifak hakkı sahibinin bulunmaması durumunda bitişik komşular kendi aralarında eşit olarak şüf'a hakkına sahip olurlar. Komşuluk sınırının uzunluğu veya kısalığı ya da yatay veya dikey olması önemli değildir.¹⁸

Diğer taraftan aile mahremiyeti ve özel hayatın gizliliği açısından da komşuluk ilişkisinden birtakım haklar ve yükümlülükler doğmaktadır. Buna göre bir evden beklenen oturma, dinlenme ve kadınların serbestçe hareket edebilme imkânlarına bir kısıtlama getirilemez. Aile mahremiyetini ihlâl edici davranışlarda bulunulamaz.¹⁹

Komşuluk ilişkisinin varlığını gösteren en önemli uygulama ödünç alma/vermedir. **“Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”** Gün olur, insan bir ihtiyacı için komşusunun kapısını çalar. Hayatın her aşamasını bir nizama, bir hukuka bağlayan İslam bunu da kanunlaştırmıştır. İslam fıkhiinde “ariyat” (ödünç alma) bahsi önemli bir yer tutmaktadır.²⁰ Bu kavram, İslam'ın komşular arası ilişkiyi, maddi yardımlaşmayı önemsemediğini ve değer verdiğini gösterir.

18 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

19 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

20 Emanet ve Ehliyet, Yusuf Kerimoğlu, Cilt 2, Sayfa 289.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

**“Bir çorba
pişirdiğin
zaman suyunu
biraz fazla
koy ve ondan
komşularına da
ver.”**

**Evin içinde
yüksek sesle
konuşarak
komşunu
rahatsız etme.**

*Kur'an'da
Komşuluk*

Atasözü

“Kötü söyleme
eşine, ağı katar
aşına.”

*Komşun
vefat ederse,
cenazesine katıl.*

Kur'an'da Komşuluk

Komşu, komşuluğun sınırı ve komşularımız ile ilişkilerimizin nasıl olacağını Rabbimiz bize Kur'an-ı Kerim'de öğretmiştir. Mutlak doğru olan, hayatımızın her aşamasına rehber olan Kur'an'ın bu tavsiyelerine/emirlerine uyduğumuzda dünyada ve ahirette komşuların en güzeline sahip oluruz.

Kur'an'ı doğru anlamada bize tefsir alimlerimiz ve eserleri rehberlik etmektedirler. Bir ayetin ne anlama geldiğini mealinden bakmak doğru sonuçlar doğurmayabilir, doğru olanı tefsirlerimizden istifade etmektir. Müfessirlerimiz ayetlerin nüzul ortamlarını ve sebeplerini tetkik ederek, Peygamber Efendimizin izahları doğrultusunda bizler için Kur'an'ı açıklarlar.

Kur'an-ı Kerim, komşuluktan şu ayetlerde bahsetmektedir:

» Nisa Suresi

*“Allah’a ibadet edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, **yakın komşuya, uzak komşuya**, yakın arkadaş’a, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlar (köle, cariye, hizmetçi ve benzerlerine) **iyi davranın; Allah kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez.”**²¹*

Fahreddin er-Râzî, Tefsiri Kebir’inde bu ayeti kerimeyi tefsir ederken **“on çeşit güzel huy”**²² tabirini kullanıyor. Bunlardan iki tanesi bizim konumuzla ilgili güzel huylardır. Bunlar **“yakın komşuya”** ve **“uzak komşuya”** iyilik etmemiz. Diğerleri de bir mü’minin sahip olması gereken önemli ahlaki ölçülerdir. Konumuzla doğrudan ilgili olmadığı için sadece **“yakın komşuya”** ve **“uzak komşuya”** tabirleri üzerinde duracağız.

Peygamber Efendimiz, **“Komşusunun kötülüklerinden emin olmadığı kimse, cennete giremez. İyi biliniz ki, yakın komşular kırk evdir”**²³ buyurmuş-

²¹ Kur’an-ı Kerim Meali, Diyanet Vakfı, Nisa, 36.

²² Fahreddin er-Râzî, Tefsir-i Kebir, Akçağ, 1990 Ankara, S. 29

²³ Fahreddin er-Râzî, Tefsir-i Kebir, Akçağ, 1990 Ankara, S. 31

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

*“Komşusu,
zararlarından
emin olmayan
kimse cennete
giremez.”*

*Asansörü
gereğinden
fazla tutarak
komşunu
bekletme.*

Atasözü

“Misafir
umduğunu değil
bulduğunu yer.”

Evinin çatısını
komşununkinden
yüksek yaparak,
onun rüzgârını
kesme.

tur. Zühri bu konuda; “*Bu, kırk ev sağa, kırk ev sola, kırk ev önüne ve de arkaya göredir.*”²⁴

Said Havva, el-Esâs fi't-Tefsir isimli eserinde, **uzak komşunun**; Yahudi ve Hristiyan olarak açıklandığını söylemektedir. Bundan şunu anlıyoruz; komşu Müslüman olmasa bile ona iyilik yapmakla emrolunmuşuzdur.²⁵

Yaygın görüşe göre “**yakın komşu**” ile evleri en yakında bulunan komşular, “**uzak komşu**” ile de nispeten daha uzakta oturanlar kastedilmiştir. İlkiyle akrabalık bağı bulunan, ikincisiyle akraba olmayan komşuların veya ilkiyle Müslüman, ikincisiyle gayri müslim komşuların kastedildiği şekilde daha başka yorumlar da yapılmıştır.²⁶

Birçok âlim, kimlerin komşu sayılabileceğini örfün belirlediği görüşünü tercih etmişlerdir. Bugün komşu denilince ya yaşadığımız köy, mahalle veya site ilk olarak aklımıza gelenlerdir. Ayrıca işyeri ve iş merkezi komşuluklarımız da söz konusudur.

Kurtubî, ayetteki “**ihsân**” kelimesinin yerine göre komşunun mutluluğunu ve kederini paylaşma, birlikte dostça yaşama, ona eziyet etmeme ve onu himaye etme gibi erdemli davranışları içerdiğini belirtir.²⁷

24 Fahreddin er-Râzî, Tefsir-i Kebir, Akçağ, 1990 Ankara, S. 31

25 Said Havva, el-Esâs fi't-Tefsir, Şamil Yayınevi, İstanbul 1989, S. 122

26 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 157.

27 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 157.

» Mâûn Suresi

“Namazlarından gaflet edenlerin vay hâline! Onlar, riya için ibadet yaparlar. en küçük bir iyiliği bile yapmazlar; yapanları da engellerler.”²⁸

Bu surede geçen “mâûn” kelimesi; zekâttır denil-

diği gibi günlük ihtiyaç olan eşyadır da denilmiştir. Ağırıklı görüş ödünç verilebilen, günlük kullanılan eşyalardır.²⁹

Hız. Ali'ye (r.) göre mâûn'dan kasıt hem zekat hem de zarurî eşyalardır. Abdullah b. Mesud şöyle buyurmuştur: Biz Resulullah'ın ashâbı olarak şöyle diyoruz. *“Maun'dan kasıt tencere, balta, kova ve ödünç verilen buna benzer eşyalardır.”* Ebu Hureyre'den Resulullah'ın bu ayeti şöyle tefsir ettiğini rivayet etmişlerdir: *“Bundan kasıt balta, kova ve bunun gibi diğer eşyalardır.”³⁰*

Müfessirlerin çoğuna göre “mâûn”, komşuların birbirlerine ödünç verdiği ufak tefek eşyalara şamildir. Bunları almakta bir mahzur olmayan ve zengin olsa da fakir olsa da insanın ihtiyaç duyduğu eşyalar-

²⁸ Kur'an-ı Kerim, Mâûn, 4-7.

²⁹ Mevdudi, Tefhimu'l Kur'an, İnsan Yayınları, İstanbul 1991, Cilt 7, s. 260.

³⁰ Mevdudi, Cilt 7, s. 260.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

*“Kıyamet
gününde
Allah'ın (c.)
huzuruna gelen
ilk hasımlar,
komşulardır.”*

**Komşu çocuğuna
kızma.**

Atasözü

“Sırça köşkte
oturan,
komşusuna taş
atmamalı.”

dır. Bu tür şeyleri vermekte cimrilik gösteren, ahlâken çok zelil bir hareket yapmış olur. Çünkü bu gibi şeyler ödünç verildiğinde onda hiçbir eksiklik meydana gelmez. ³¹

Güzel bir atasözümüz var, “*az veren candan, çok veren maldan.*” Küçük şeyleri veremeyenlerin büyük şeyler veremeyeceği malumdur. Yokluk içinde vermekle varlık içinde vermek de bir değildir.

**Komşumuz ensar ise
biz muhaciriz,
biz ensar isek
komşumuz muhacirdir.**

*Komşuna
ikramda bulun.*

» Haşr Suresi

“Daha önceden Medine’yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık hissetmezler.

Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler.

Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir.”³²

İbn Ömer’in anlattığına göre, ashaptan birisine bir koyun kellesi hediye edilir. O da: *“Herhâlde komşunun benden daha çok ihtiyacı olmalı”* diye düşünerek onu komşusuna gönderir. Herkesin aynı duygularla geleni komşusuna vermesi sonucu koyun kellesi yedi ev dolaştıktan sonra ilk sahibine geri döner. Bu olay üzerine Haşr suresinin 9. ayet-i kerimesi iner: ***“Kendileri zaruret içinde olsalar bile onları kendilerine tercih ederler.”***

Seyyid Kutub, Fi Zılal-il Kur’an Tefsirinde, ***“Kendilerinin ihtiyaçları olsa dahi göç eden yoksul kardeşlerini kendilerine tercih ederler”*** ayetini tefsir ederken şunları söylüyor: Kişinin ihtiyacına rağmen başkasını kendisine tercih etmesi üstün bir erdemliliktir. Ensar, bu konuda insanlığın eşine rastlamadığı bir dereceye ulaşmıştır. Onlar her defasında ve her durumda insanların geçmişte ve günümüzde alışageldikleri sınırları harika bir şekilde aşmışlardır.³³

32 Kur’an- Kerim, Haşr, 9

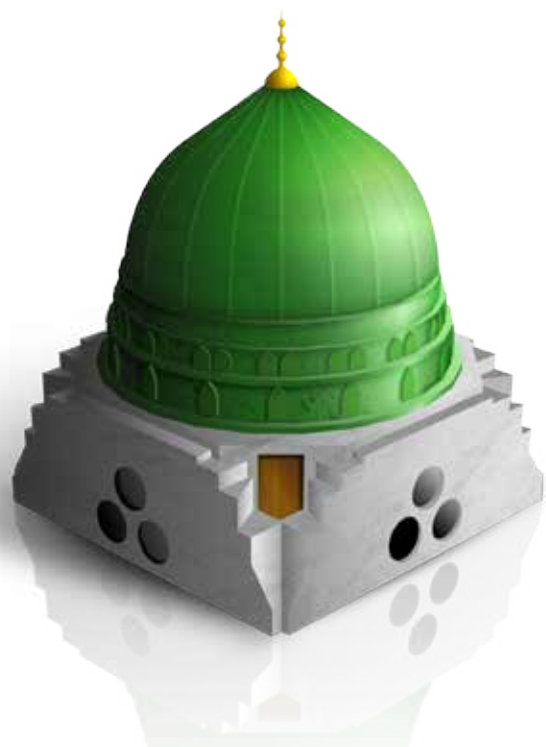
33 Prof. Seyyid Kutub, Füzilâl-il-Kur’an, Hikmet Neşriyat, Cilt 14,

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Komşunun köpeğine taş attığın zaman ona eziyet etmiş olursun.”

Gece geç saatlerde çamaşır makinesi çalıştırma, elektrikli süpürge kullanma.

*Hadislerde
Komşuluk*

Atasözü

“Komşuda pişer,
bize de düşer.”

Komşuna eziyet
verme.

Hadislerde Komşuluk

Hadislerde de komşuluğun önemini ve komşu haklarını anlatan çeşitli açıklamalar bulunmaktadır. Bunların en dikkate değer olanı, **“Cebrâil, komşu hakkı üzerinde o kadar önemle durdu ki neredeyse komşuyu komşuya mirasçı yapacak sandım.”** mealindeki hadistir. Diğer hadislerde de komşusunun, kendisine kötülük yapmasından korktuğu kimselerin tam olarak iman etmiş olamayacağı, Allah katında en hayırlı komşunun, komşularına en çok iyilik eden kimse olduğu bildirilmekte, ayrıca komşuların, en yakın olanlardan başlamak üzere birbirine hediye vermeleri de öğütlenmektedir.³⁴

“Allah’a ve âhiret gününe inanan kimse komşusuna eziyet etmesin” “Allah’a ve âhiret gününe inanan kimse komşusuna iyilik etsin.” mealindeki örneklerde de görüldüğü gibi hadislerde komşuluk kavramının din ayrımı yapılmaksızın mutlak olarak kullanılmasını dikkate alan âlimler, gayri müslim komşuların da komşuluk haklarının bulunduğu görüşünde birleşmiştir.

Peygamber Efendimizin birbirinden güzel ve değerli, hayatımıza rehber sözleri şunlardır:

s. 385

34 İslam Ansiklopedisi, Cilt 26, Sayfa 158.

» Komşuluğun Önemi

Hz. Âişe (r.) anlatıyor: Resulullah (a.) buyurdular ki:

“Hz. Cebrail aleyhisselâm bana komşu hakkında o kadar aralıksız tavsiyede bulundu ki, komşuyu varis kılacağıma zannettim.”³⁵

Cebra il, Rabbimizin vahiy meleğidir, Allah’tan aldığı emirleri Peygamberimize getirir. Dolayısıyla komşuluk ile ilgili Cebrail aleyhisselamın söylediği her

şey Allah’tandır ve vahiydir. Kur’an-ı Kerim’de ki birkaç ayetin dışındaki komşuluk ile ilgili diğer düzenlemeleri Allahuteala, Peygamber Efendimizin sünneti ile yapmıştır. Cebrail aleyhisselamın getirdiği gayr-i metluv vahiy olan bu uygulamalar bizler için uyulması zorunludur ve sünnet deyip geçiştiremeyiz.

Cebra il aleyhisselamın komşulukla alakalı Rabbimizden bu kadar çok vahiy getirmesi, işin önemine binaendir. Bizlerde bu önemi kavramalı ve komşu hukuku konusunda titiz davranmalıyız.

³⁵ Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 206

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Geniş mesken,
sâlih komşu ve
rahat merkep
Müslüman
kişinin
saadetindedir.”

Bilgisayar,
televizyon gibi
cihazların sesini
yüksek açma.

*Atasözü**“Misafir
kısmetiyle gelir.”**Komşuna iyilik
yap.***» Komşunun Derdi*****“Komşusu aç iken tok duran bizden
değildir.”³⁶***

Bu hadis halk arasında “komşusu aç iken tok yatan bizden değildir” şeklinde yaygındır ve hemen hemen her insan bilir ama gereğini maalesef çok az insan yapar. Toplumun temel anayasası olan bu söz yeterince idrak edilememiştir. İnanç gözetmeksizin her komşunun maddi manevi açlığı bizim komşumuza karşı sorumluluğumuzdur.

Her geçen gün bireyler arası sosyoekonomik uçurum artmakta, toplumun dengesi bozulmaktadır. Gelir dağılımındaki adaletsizlik, bireyin kendi varlığından fakirin lehine fedakârlık göstermemesi bu uçurumu daha da artırmaktadır. Çözüm; ihtiyaç sahibi komşunun kapısını çalmak ile başlar.

Bugün aç olan sadece kapı komşumuz değildir. İşte Afrika'nın durumu ortadadır. Bizlerin bir öğünde yediğini onlar bir gün bir yana bir haftada bile yiyememektedir. Bizlerin bir aylık gıdası ile onların bir yıl doyuma imkânı vardır. O halde yakın komşuya yaptığımız iyilikten biraz da uzak komşuya yapmamız gerekmez mi?

Bizler paylaştıkça olgunlaşır, Müslümanlarla bütünleşir ve bu dairenin içerisinde kalırız.

³⁶ İslam'a Giriş, Gençliğin İslam Bilgisi, Diyanet İleri Başkanlığı, Sayfa, 352.

» **Komşu Hakkı**

Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

“Komşular; bir hakkı olanlar, iki hakkı olanlar, üç hakkı olanlar olmak üzere üç sınıftır.

Üç hak olan komşular: Müslüman ve soyca akraba olan komşulardır. Böylelerinin komşuluk, İslamiyet ve akrabalık olmak üzere üç hakkı vardır.

İki hakkı olan komşu, Müslüman komşudur. Bu komşunun hakları, komşuluk ve Müslümanlık haklarıdır.

Bir tek hakkı olan komşuya gelince, bu putperest komşudur.”³⁷

Hadisi Şerif, bize komşuluk hakkını çok açık bir şekilde öğretiyor. İnançlı inançsız hiçbir ayırım yapmaksızın komşularımızın hukukunu gözetmemiz ve onların üzerimizde hakları olduğunun bilincinde olmamız gerekiyor.

“Ey Allah’ın Elçisi! Komşumun benim üzerimdeki hakları nelerdir?

Hastalanırsa, ziyaretine gidersin, Ödünç bir şey isterse, verirsin,

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Kişinin mutluluğunun birisi de sâlih bir komşuya sahip olmasıdır.”

Temizlik yaparken cam kenarlarına su dökme.

Atasözü

“Komşu hakkı,
Allah hakkıdır.”

Komşunun
halini ve
durumunu
kontrol et.

**Darda kalırsa yardım edersin,
Başına bir şey gelirse, teselli edersin,
Bir nimete kavuşur, sevindirici bir
gelişme olursa, tebrik eder, sevincini
paylaşırsın,
Vefat ederse, cenazesine katılırsın,
Evinin çatısını onunkinden yüksek
yapma ki onun rüzgârını kesmeyesin
(güneşini ve manzarasını engelleme-
yesin).”³⁸**

Bizler, örfü çok güçlü bir toplumuzdur. Hadiste geçen, hasta ziyareti, ödünç verme, teselli etme, sevinç paylaşma, cenazesine katılma toplumumuzda yapılmaktadır. Zira örfümüzün temeli; inancımızdır, yani Kur’an ve Sünnettir.

Yaşadığımız bu çağda maalesef Peygamber Efendimizin “Evinin çatısını onunkinden yüksek yapma ki onun rüzgârını kesmeyesin.” buyruğuna uyulmamaktadır. Aksine binalar her geçen gün daha da yükselmekte, komşular birbirlerine güneş tutulması yaşatmaktadır! Tabi ki bunu bireysel olarak yapıyor değişiller; ama sonuç maalesef bu.

³⁸ İslam’a Giriş, Gençliğin İslam Bilgisi, Diyanet İleri Başkanlığı, Sayfa, 352.

» Komşuya İkrâm

“Kim Allah’a (c.) ve son güne iman ediyorsa komşusuna ikramda bulunsun.”³⁹

“Bir çorba pişirdiğin zaman suyunu biraz fazla koy ve ondan komşularına da ver.”⁴⁰

İkrâm gönülleri yumuşatır, insanları birbirine yaklaştırır. Sürekli görüştüğümüz kapı komşumuza kalplerimizin ısınmasını istiyorsak ikram ile başlamalıyız. İkrâmın küçüğü büyüğü, azı çoğu olmaz, önemli olan komşuyu hatırlamaktır.

Varlıkta, bizler komşularımızı hatırlar isek darlıkta da komşularımız bizi hatırlar. Bugün ikram ettiğimiz şey bizim için çok değerli olmayabilir; ama yarın o şeye ihtiyacımız olur, bizim için değerli olur.

Peygambere iman eden her bir ümmetinin bu çağırısı karşısında sessiz kalması mümkün müdür? O halde bugünden tezi yok, komşumuza ikram edelim.

39 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 570.

40 İslâm’a Giriş, Gençliğin İslâm Bilgisi, Diyanet İleri Başkanlığı, Sayfa, 352.

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Sizden kimse,
duvarına,
komşusunun
kiriş
saplmasına
mani olmasın.”

Komşunu fazla
lafa tutma.

Atasözü

“Kendin için istemediğini komşun için istemeyeceksin.”

Komşunun
ikramını hakir
görme.

» Komşu Cennet İlişkisi

Hz. Ebu Hureyre radiyallâhu anh anlatıyor: Resulullah (a.) buyurdular ki:

“Komşusu, zararlarından emin olmayan kimse cennete giremez.”⁴¹

İbnu Hacer der ki: “Bu hadisten murad: Hiç azap görmeden cennete girmek gibi, mü’minlerin mazhar olacağı bir mükâfatla mükâfatlanamaz, demektir. Veya bu hadis, caydırma ve sertlik gösterme bakımından beyan edilmiştir, zahiri murad değildir.”⁴²

Hesap gününde lehimizde ve aleyhimizde şahitler gelecektir. İlk şahitlerden biri de bizi en iyi tanıyanlardan biri olan kapı komşumuz olacaktır. İyiliğimize ve kötülüğümüze, hayırımıza ve şerrimize şahit olan kapı komşumuz... O çetin günde komşumuzun lehimizde şahitlik etmesini, hayırlarımızı, yaptığımız iyilikleri söylemesini istemez miyiz? Elbette isteriz, ama komşumuzun orda konuşabilmesi, lehimizde şahitlik edebilmesi bizim dünyada iken ona verdiğimiz izlenimlerle olacaktır. İyi komşuluk hayırlı komşuluk yaptı isek lehimize, kötü komşuluk, şerli bir komşuluk yaptı isek aleyhimize şahitlik edecektir.

Hayırlı olalım ki geride bıraktıklarımız bizleri hayır ile yad etsin.

41 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 208, Hadis No: 3417

42 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 209

» Kıyamet Günü Komşumuz

“Kıyamet gününde Allah’ın (c.) huzuruna gelen ilk hasımlar, komşulardır.”⁴³

Boynuzsuz koyunun boynuzlu koyundan hakkını alacağı o günde üzerimizde hakkı olan herkes gelip haklarını bir bir alacak. O hesap gününde hesaplar tek tek görülecek. İlk hesaplar en yakınımızdan başlayacak. Peygamber Efendimiz, bu hadisi ile bizlere hesap gününü hatırlatmakta, burada komşumuza yaptığımız iyiliğin ve kötülüğün orada karşımıza çıkacağını haber vermektedir. Ve bu hesap ilk görülecek hesaplardan olacaktır.

Bu dünyada kötülük eken ahirette iyilik biçemez. Komşuna iyilik yap ki cennette Peygamber Efendimize komşu olanlardan olasın. Hayırlı insanın komşusu da hayırlı olur.

Bu dünyadan komşu hakkı ile göçme ki Rabbinin huzuruna vardığında boynu bükük olmayasın, hüsranla uğrayanlardan olmayasın.

43 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 570.

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Komşularınla
iyi geçin ve güzel
komşuluk yap
ki Müslüman
olasın.”

Komşuna fazla
soru sorma.

Atasözü

“Keçe satarsan
komşuya sat;
bir kenarında
kendin de
oturursun.”

Yardıma en
yakın komşudan
başla.

» Komşuya Eziyet

“Komşunun köpeğine taş attığın zaman ona eziyet etmiş olursun.”⁴⁴

İslam dini, komşuya eziyet etmeyi haram kılmıştır. Nitekim Peygamber Efendimiz: “*Allah’a ve ahiret gününe iman eden kimse; komşusuna eziyet etmesin*” buyurmuştur.⁴⁵

Hz. Peygamber’e (s.) “*Filan kadın bütün gün oruç tutuyor, geceleri de ibadetle geçiriyor; fakat komşularına eziyet ediyor*” denildiğinde “*O ateştedir.*” buyurdu.⁴⁶

Sosyal bir varlık olan insan çevresi ile sürekli ilişki içerisinde. İsteyerek veya istemeyerek çevresine rahatsızlık verebilir, eziyet edebilir. Bundan azami ölçüde kaçınmak gerekir. Depremi merkez üssüne en yakın olan şiddeti nasıl en fazla hisseden ise ezayı da akrabalarımız, komşularımız daha fazla hisseder. Onlar üzerinde açtığı yaralar diğer insanlarınkinden fazla olur. Komşumuza yaptığımız küçük eziyetler, başkalarına karşı yaptığımız büyük eziyetler –ki onu da yapmamalıyız- daha şiddetlidir, daha fazla can yakar.

Komşumuz elimizden de dilimizden de emin olmalıdır. Komşumuzun ne çocuğunu ne de hayvanını sözlerimizle veya davranışlarımızla incitmemiz doğru değildir.

44 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 570.

45 Emanet ve Ehliyet, Yusuf Kerimoğlu, Cilt 2, Sayfa 288.

46 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 570.

» **Salih Komşu**

“Geniş mesken, sâlih komşu ve rahat merkep Müslüman kişinin saadetindedir.”⁴⁷

“Kişinin mutluluğunun birisi de sâlih bir komşuya sahip olmasıdır.”⁴⁸

Bazı mekânlara girince huzur bulursunuz, sebebi ya orada yaşayan insanlar sâlihtir ya da daha önce çokça sâlih insanlar yaşamıştır. Eski camilerimiz buna en güzel örnektir. Bazı mahallelerde böyledir, huzurludur. Sebebi orada iyi komşuluklar, sâlih insanlar olmasıdır. Allah'ın isminin anıldığı yere Allah'ın nuru tecelli eder, rahmeti nazil olur.

Evin genişini, bineğin iyisini bulmak kolaydır.

Evin dar ise değiştirirsin, bineğin kötü ise yenilersin. Ama komşunu atamazsın, değiştiremezsin. Bunu için atalarımız ev alma komşu al demişlerdir. Komşularımızı sâlihlerden seçsek evimizin içi de dışı da huzur bulur, dünyada ve ahirette iyilikler bizim olur.

47 İhya-i Ulûm'îd-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 573.

48 Emanet ve Ehliyet, Yusuf Kerimoğlu, Cilt 2, Sayfa 287.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

“Komşusu şerrinden emin olmayan kişi iman etmiş sayılmaz.”

**Duvarına
(kapısının
önüne, evinin
etrafına) bir
şeyler koyarak
sıkıntı verme.**

Atasözü

“Komşunun
yarası sirâyet
etmezse de huyu
sirâyet eder.”

Komşunun evine
sahip çık.

» Komşu Duvarı

Ebu Hureyre radiyallâhu anh anlatıyor:
Resulullah (a.) buyurdular ki:

“Sizden kimse, duvarına, komşusunun giriş saplmasına mani olmasın.” ⁴⁹

Ebu Hureyre‘den hadisi rivayet eden zat der ki: Ebu Hureyre radiyallâhu anh, sonra şunu ilave etti: “Görüyorum ki, bunu hoş karşılamadınız. Allah’a yemin olsun, onu omuzlarınız arasına uzatırım.”⁵⁰

Eskiden evler birbirine bitişik olurdu. Eviniz komşunun duvarına bitişik olacağı için o günkü şartlarda evin üzerini kapatacağınız girişi (Anadolu tabiri ile hezeni) komşunun duvarına koymanız gerekirdi. Bunun bile komşunun hakkı olduğunu Efendimizden öğreniyoruz. Bugün dahi buna ihtiyaç olan yerler, uygulamalar olabilmektedir, iki bahçenin arasındaki duvar uygulaması gibi.

Bu hadiste dikkat çeken diğer bir husus; Ebu Hureyre’nin (r.) bu hadisi uygulama konusundaki kararlılığı. Zira O büyük sahâbî biliyor ki, Peygamber Efendimiz kendi hevasından bir şey konuşmaz, bir şey söylüyorsa onu mutlaka Allah’tan aldığı vahiyle söyler. Bu sebeple Efendimizin emirlerini, tavsiyelerini kati bir şekilde uygularlardı. Bizlerin de komşulukla ilgili hadislere bakış açımız bu olmalıdır.

49 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 213, Hadis No:3421

50 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 213

» Komşunun Bahçesi

Semüre İbnu Cüdebe radiyallâhu anh anlatıyor: Ensâr'dan bir zatın bahçesinde benim bodur bir hurma ağacım vardı. O zât ailesiyle beraberdi. Semüre, kendi ağacına gitmek üzere bahçeye girerdi. Bu girişten bahçe sâhibi rahatsız oluyordu. Kendisine o ağacı (bir başka yerdeki ağaçla) değiştirmeyi talep etti. Ama Semüre kabul etmedi. Bunun üzerine Ensari radiyallâhu anh Resulullah'a (a.) gelip durumu anlattı. Resulullah Semüre'ye o ağacı satmasını talep etti; fakat o kabul etmedi. Bu sefer (bir başka yerdeki ağaçla) değiştirmeyi teklif etti, o bunu da kabul etmedi. Resulullah: "Ağacı ona bağışla!" dedi ve buna rağbet etmesi için "şöyle şöyle ecir var!" buyurdu. Semüre yine, kabul etmedi. Bunun üzerine Resulullah (a.):

"Sen muzır birisin!" dedi. Sonra Ensari zâta dönüp:

"Git, onun hurmasını sök!" buyurdu."⁵¹

Resulullah (a.)
diyor ki:

"Ey Müslüman kadınlar! Bir koyun tırnağı dahi olsa hiçbir komşunuzun ikramını hakir görmeyin."

Komşunun
evinin yolunu
daraltma.

Atasözü

“Komşu kızı almak, kalaylı tasta su içmek gibidir.”

Komşu çocuklarına sahip çık.

» İman Komşu İlişkisi

Bir gün sevgili Peygamberimiz; **“Vallahi iman etmiş olamaz, vallahi iman etmiş olamaz, vallahi iman etmiş olamaz”** buyurmuşlar, sahabilerden biri de; **“Kim iman etmiş olmaz ey Allah’ın Resulu?”** diye sorunca, Resulullah Efendimiz, **“Kötülüğünden komşusunun emin olmadığı kimse”** cevabını vermişlerdir.⁵²

“Komşularınla iyi geçin ve güzel komşuluk yap ki Müslüman olasın.”

53

“Komşusu şerrinden emin olunmayan kişi iman etmiş sayılmaz.”⁵⁴

Komşusuna iyi davranmayan, şerrinden emin olunmayan bir Müslüman, imanın gereklerini hakıyla amele çevirememiştir. Bu sebeple imanı kâmil değildir. Yakîni bir imana sahip olmak için komşu hakkı konusunda titiz olmamız gerekir.

“Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz” demiş atalarımız. Müslüman icraatı ile İslami kimliğini sergiler. Davranışlarımız Müslümanca ise çevredeki insanlar bizim imanımıza şahitlik ederler.

52 Buhari, Edeb. 29; VII, 78.

53 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 569.

54 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 570.

» **Güzel Ahlak**

*Hz. Aişe validemiz şöyle buyurmuştur:
Güzel ahlakın hasletleri on tanedir.
Bunlar bazen kişide bulunur, babasında
bulunmaz; kölede bulunur, efendisinde
bulunmaz. Allah bunları sevdiği kullara
nasip eder.*

Dosdoğru konuşmak.

Erkeklik göstermek.

İsteyene vermek.

İyiliğe karşılık vermek.

Sılayı rahim yapmak.

Emanete hıyanet etmemek.

***Komşuyu korumak (halini ve duru-
munu kontrol etmek.)***

Arkadaşı korumak.

Misafire ikramda bulunmak.

Bütün bu hadiselerin başı hayadır.⁵⁵

Asr-ı Saadet, her konuda olduğu gibi komşuluğun da en iyi yaşandığı dönemdir. Bu güzel komşuluğu en iyi yaşayanlar da şüphesiz sahabelerdir. Hayatları ile rehber olan bu güzel insanların tavsiyeleri bizler için kararar dünyamıza bir ışıktır. Hz. Aişe annemiz-de sosyal yaşantımız için en önemli rehberlerimizden biridir. Bu sebeple **“komşuyu korumak”** tavsiyesi önemlidir.

55 İhya-i Ulûm'id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 573.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

*“Komşuların
sana iyilik
yaptığını
söyledikleri
zaman iyilik,
kötülük yaptığını
söyledikleri
zaman kötülük
yapmışındır
demektir.”*

***Komşunun evine
ne götürdüğünü
gözetleme.***

Atasözü

“Komşun iyi yerin kötü, dur bekle, yerin iyi komşun kötü bırak git.”

Komşunun emanetini koru.

» İkrâmı Hakir Görmemek

“Ey Müslüman kadınlar! Bir koyun tırnağı dahi olsa hiçbir komşunuzun ikramını hakir görmeyin.”⁵⁶

Her insan elinde bulunanı ikram eder. Bazen bu ikramlar bizim damak tadımıza uymayabilir, kültürümüze uymayabilir. Bizim hoşumuza gitmemesi, gelen nimeti hakir görmemizi, komşumuzu hakir görmemizi gerektirmez. Aksine ikramdan memnun olmalı, misli ile karşılık göstermeli, komşumuzu incitmemelidir. İncinen kalbi düzeltmek zordur.

Varlık içerisinde olan bir komşuya fakir komşudan gelen ikram, elbette fakirin bütçesine göre olacaktır. Özellikle çocuklarımızı bu ikramlara karşı hakir görmeme konusunda eğitmeliyiz, biz daha iyisini yiyoruz diyerek, komşularımızı üzmelerine müsaade etmemeliyiz.

⁵⁶ İhya-i Ulûm'id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 573.

» Komşudan Al Haberi

“Bir kişi Resulullah’a şöyle dedi: Ya Resulullah! İyilik mi yoksa kötülük mü yaptığımı nasıl anlayabilirim?”

Komşuların sana iyilik yaptığını söyledikleri zaman iyilik, kötülük yaptığını söyledikleri zaman kötülük yapmışındır demektir.”⁵⁷

Bir anne baba çocuğunun ahlaki durumunu en iyi bilir. Zira elinde

büyümüştür, sürekli kontrol altındadır, yakın takiptedir. Bize en yakın insanlar bizim ahlaki yapımızı, karakterimizi en iyi bilenlerdir. Mahalleyi, sokağı, apartmanı paylaştığımız kapı komşumuz ile her gün teşriki mesai içerisinde oluruz. Böyle bir komşu bizim davranışlarımızı, ahlakımızı yakından görür. İyiliğimizi de kötülüğümüzü de komşumuz bilir, görür.

Evlenecek gençlerimizin eş adaylarını ilk olarak konu komşusundan sorarız. Eğer konu komşu iyi derse döner dünürçü oluruz, aksi halde o kapıyı çalmayız. *“Komşu kızı almak, kalaylı tastan su içmek gibidir”* demişler. Çünkü komşu komşunun evladını çocukluktan gençliğine görür ve tahlil eder, huyunu suyunu, güzel yönlerini, kötü yönlerini bilir.

⁵⁷ İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 574.

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Kimin bir duvarda (ya da herhangi bir şeyde) komşusu veya ortağı var ise, onu o komşusuna teklif etmeden satmasın.”

Gözünü
komşunun
mahreminden
sakın.

Atasözü

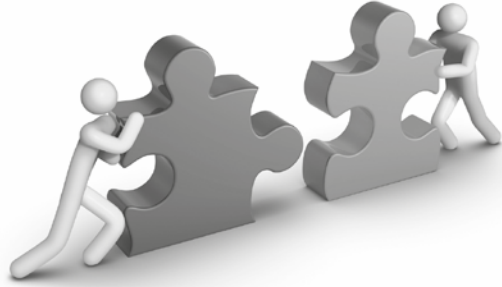
“Yoldan önce
arkadaşı, evden
önce komşuyu
seç.”

Komşunun
dedikodusunu
yapma ve
yaptırma.

» Önce Komşuna Sat

“Kimin bir duvarda (ya da herhangi bir şeyde) komşusu veya ortağı var ise, onu o komşusuna teklif etmeden satmasın.”⁵⁸

Ortak olarak sahip olduğumuz ev ve işyeri gibi gayrimenkul üzerindeki hissemizi satmaya karar verdiğimizde ilk satın alma hakkı ortağımızdır. Buna hukukta şûfa hakkı denmektedir. Komşular da ortaklar gibi değerlendirilir. Komşu da ilk alım hakkına sahiptir.

Satacağımız bir ev ise komşumuzun bu eve ihtiyacı olup olmadığını sormalı, eğer ihtiyacı yok ise başkasına satmalıyız. Eğer satacağımız bir işyeri ise komşu tüccarın işyerini büyütmeye ihtiyacı olabilir. Bu sebeple önce komşumuzu gözetmeliyiz.

⁵⁸ İhya-i Ulûm'id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 574.

» **Ballı Komşu**

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur: **“Allah Teâla kime hayır irade ederse onu ballandırır.”** ‘Onu ballandırır’ ifadesinin ne anlama geldiği sorulduğunda; **“Onu komşularına sevdiren, demektir.”** buyurmuştur.⁵⁹

Allah bize cüz-i irade vermiştir. Bu irade ile iyi-yi kötüyü, hayırlıyı hayırsızı seçeriz. Seçimimiz doğru olursa hayırlı işlerle uğraşır, hayırlılardan oluruz. Allah, katında hayırlı bir insanı komşusuna sevdiren. Komşuları tarafından sevilen insanın yaşamında huzur vardır, çevresinde tazim ve hürmet vardır.

59 İhya-i Ulûm’id-Din, İmam-ı Gazali, Cilt 2, Sayfa 574.

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Allah Teâla
kime hayır
irade ederse onu
ballandırır.”

“Onu
komşularına
sevdiren,
demektir.”

Üst kattan
sofra bezi vb.
silkeleme.

Atasözü

“Komşu
hakkı büyük,
saymayan
hödük.”

Komşunun
ihtiyaçlı
durumunda
ihtiyacını
karşıla.

» Komşuya İyilik

*Ebu Hureyre radiyallâhu anh anlatıyor:
“Resulullah (a.) buyurdular ki: “**Kim
Allah’a ve ahirete inanıyorsa misa-
firine ikram etsin. Kim Allah’a ve ahi-
rete inanıyorsa komşusuna ihsanda
(iyilikte) bulunsun. Kim Allah’a ve
ahirete inanıyorsa hayır söylesin
veya sükût etsin.**”⁶⁰*

Bizler Asr-ı Saadet’te yaşayacak olsaydık ve Peygamber Efendimiz bu sözleri bize söyleseydi, nasıl davranırdık? Sahabe Efendilerimiz gibi “*anam babam sana feda olsun ya Resulullah*” mı derdik, yoksa bugünkü anlayışla bu sünnet deyip geçiştirir miydik? Tabi ki emredersin Efendim der ve gereğini yapardık. Peygamberimizin aramızda bedenlenmemesi O’nun hükümlerini düşürmez. Bu sözler bize özel olarak söylenmiş gibi, sanki ilk duyan bizmişiz gibi hareket etmeli, gereği ile amel etmeliyiz. Hatta bunun bize bir emanet olduğunu, diğer insanlara bunu ulaştırmamız gerektiğini görev bilmeliyiz.

Komşumuza maddi iyiliklerin yanı sıra yapacağımız en büyük iyilik, İslam’a çağırarak ve uhrevi hayatına katkı sağlayacak iyiliklerde bulunmaktır. Bilmeyen, amel etmeyen bir komşumuza karşı tebliğ görevimiz olduğunun bilincinde olmalıyız.

» **Günahın Büyüğü Komşuya Yapılandır**

Mikdad İbn-i'l-Esved'den işitildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah (s.), ashabına **zinadan** sordu. Ashab:

“Haramdır, Allah ve onun peygambere onu haram kılmıştır” dediler.

Peygamber şöyle buyurdu:

“İnsanın, on kadınla zinâ etmesi, komşusunun karısı ile zinâ etmesinden, üzerine daha hafif günahdır.”

Yine ashaba hırsızlıktan sordular. Ashab:

“Haramdır, onu Aziz ve Yüce olan Allah ile onun Peygambere haram kılmıştır.” dediler.

Bunun üzerine Peygamber şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin on evden çalması komşusunun evinden çalmasından daha hafiftir.”⁶¹

61 Ahmet b. Hanbel, 6/8

Resulullah (a.)
diyor ki:

“Kim Allah'a ve ahirete inanıyorsa misafirine ikram etsin. Kim Allah'a ve ahirete inanıyorsa komşusuna ihsanda (iyilikte) bulunsun. Kim Allah'a ve ahirete inanıyorsa hayır söylesin veya sükût etsin.”

Kapının önüne
çöp koyma.

Atasözü

“Komşuluk
kardeşlikten
ileridir.”

Davranışlarıyla
komşuna
rahatsızlık
verme.

» Önce Komşuya İyilik

İbnu Ömer radiyallâhu anhüma için bir koç kesildi. İbnu Ömer, ailesine: “Ondan Yahudi komşunuza hediye ettiniz mi?” diye sordu. “Hayır!” cevabını alınca:

“Bundan ona da gönderin. Zira ben Resulullah (a.)’ım: **“Cebrail bana komşu hakkında o kadar aralıksız tavsiyede bulundu ki, komşuyu vâris kılacağını zannettim” dediğini işittim**” buyurdu.

Hz. Âişe’den (r.) şöyle dediği işitilmiştir: Resulullah (s.)’in şöyle dediğini duydum:

“Cebrail, bana komşuya iyi davranmamı tavsiye etti ki, onu mirasçı kılacak zannettim.”⁶²

İyiliğe ve yardıma komşumuzdan başlarız. Çünkü kapı komşumuzun ihtiyaç sahibi olup olmadığını biliriz. En yakınımız ihtiyaç sahibi iken uzaklara yardım etmek doğru değildir. İyiliğe, yardıma önce komşumuzdan başlar, halka halka dışa doğru genişleriz.

Bizler de yardımı en yakınlarımızdan beklemez miyiz? O halde kendimiz için istediğimizi en yakınımız için de istemeliyiz.

» Kapısı En Yakın Olana Hediye

H*z. Aîşe r. anha validemiz Resûl-i Ekrem Efendimize (s.) hitaben: "Ya Resulullah! İki tane komşum var. Öncelikle hangisine ikramda bulunayım?"* sualini sormuştur. Bunun üzerine Efendimiz: **"Kapısı sana en yakın olandan başla."** cevabını vermiştir. Dolayısıyla komşulara ihsan konusunda, kapı komşusu diğerlerine tercih edilir.⁶³

H*z. Âîşe'den (ra) rivayete edildiğine göre şöyle demiştir:*

"Ya Rasûlullah. Benim iki komşum var. Bunlardan hangisine hediye edeyim?"

"Sana kapısı en yakın olana" buyurdular.⁶⁴

Dinimizin önemli bir bölümünü dinin kaynağı Peygamber Efendimize en yakın olan Hz. Aîşe annemizden öğrendik. Hz. Aîşe annemiz soruları ile bizlere bilginin anlayacağımız şekilde ulaşmasına büyük katkılar sağlamıştır. İşte bu hadiste bunlardan biridir.

Peygamberimiz, komşuların hediyeleşmesini tavsiye edince, Hz. Âîşe annemiz komşularından hangisine öncelik vermesi gerektiğini merak etti. Öğrenmek için Peygamberimize sordu. Efendimiz'de ona, kapısı daha yakın olanı gözetmesini tavsiye buyurdu.

63 Emanet ve Ehliyet, Yusuf Kerimoğlu, Cilt 2, Sayfa 288.

64 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 210, Hadis No:3419

Resulullah (a.)
diyor ki:

"Cebrail, bana komşuya iyi davranmamı tavsiye etti ki, onu mirasçı kılacak zannettim."

*Kapının önüne
ayakkabı koyma.*

Atasözü

“Âlim komşu,
cahil babadan
yeğdir.”

Komşuna
hoşgörülü ol.

» Komşuluğun Sınırı

Rivayet edildiğine göre, Hasan Basrî'ye komşuluğun hududundan sorulmuş, O da:

“Ön tarafından kırk ev, arka tarafından kırk ev, sağ tarafından kırk ev ve sol tarafından kırk evdir” dedi.

Ebû Hureyre'nin şöyle dediği işitilmiştir:

“Yakındaki komşu bırakılıp uzaktakin-den başlanılmaz. Uzaktaki komşudan önce yakındaki komşudan başlanır.”⁶⁵

Komşuluğun sınırının tarif edilmesindeki maksat; kişinin ulaşabileceği, ilgilenebileceği komşuları belirlemektir. Bu

da örfe ve çağa göre değişebilmektedir.

Bugünün apartman yaşantısını düşündüğümüzde bunu daha iyi anlarız.

Bugünün sınırı ya da apartmanın ya da

sitendir desek pek yanılmış olmayız. Tabi ki bu şehir yaşantısı içindir. Köy ve mahalle yaşantısını devam ettiren bölgelerimizde farklıdır.

» Komşuya Kapıyı Kapatan Kimse

İbn-i Ömer'den (r.):

“Gerçekten üzerimize bir zaman –yahut bir vakit- geldi ki, hiç kimseye altını ve gümüşü, Müslüman kardeşinden daha sevgili olmadı. Şimdiki halde ise altın ve gümüş her birimize Müslüman kardeşinden daha sevgilidir. Peygamber ‘in (s.) şöyle dediğini işittim:

“Kıyamet günü komşusunun yakasına yapışmış, ‘Ya Rab! Bu, bana kapısını kapattı ve iyiliğini benden esirgedi’ diyecek nice komşular vardır.”

Sahabe Efendimizin o gün için söylediğini bugün ile kıyasladığımızda, bugünün o günden daha kötü olduğunda hiç şüphe yok :(Bugün de mal sevgisi insan sevgisinin önüne geçmiştir. Asıl olan dünyalık malın mülkün insana olan sevgi, şefkat ve merhametin önüne geçmemesidir.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

“Kıyamet günü komşusunun yakasına yapışmış, ‘Ya Rab! Bu, bana kapısını kapattı ve iyiliğini benden esirgedi’ diyecek nice komşular vardır.”

Merdiven ve boşluklarına eşya bırakma.

Atasözü

“Ev yapacaksan
komşuyu
seçmeden
temelini atma.”

Komşunla her
karşıladığında
ona selam ver.

» Komşulara İkrâm

Ebû Zer'den (r.):

“Dostum (s.) bana üç şeyi tavsiye etti:

1. Civar azaları (organları) kesilmiş bir köle dahi olsa (başındaki Müslüman idareciye) itaat edip, onu dinle.

2. Çorba pişirdiğinde suyunu çok koy. Sonra komşularının ev halkına bak. Çorbadan onlara nazikçe ikram et.

3. Namazı vaktinde kıl. (Sen namazı kıldıktan sonra) imamı namazı kılmış bulursan, zaten sen farz namazını kılmış bulunursun. İmam kılmamış ise (onu uyarsın da, ikinci defa kıldığın) bu namaz nafil olur.”⁶⁶

Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Peygamber (s.) buyurdu ki:

“Ey Ebû zer! Et pişirdiğin zaman, etin suyunu çoğalt ve komşularını gözet. Yahut komşularına taksim et.”⁶⁷

Bu hadîs-i şerîfte yemeklerin en sadesi olan çorbadan bahsedilmesi mecâzîdir. Hiçbir şeyin olmasa da sadece çorban bulunsa bile, komşularına ondan da bir

⁶⁶ Müslim, Bir 142

⁶⁷ Müslim, Bir 142

pay ayır, demek istenmiştir. İmkânın ne kadar kıt olursa olsun, komşularını şöyle bir gözden geçir ve o çorbaya ihtiyacı olanlara gönder, anlamındadır. Varlıklı kimseler, evlerinde sık sık yendiği hâlde fakirlerin tadamayacağı güzel yiyecekleri onlara ikrâm etmekle, Allah'ın lutfettiği zenginliğe en güzel şekilde şükretmiş olurlar.

Çorbaya su katma ifadesinde ince bir mâna daha vardır. Çorbaya su katıldığı zaman, yemeğin tadı ve nefâseti büyük ölçüde kaybolur. Efendimiz bu sözüyle, etrafındaki yoksulların karnı açken senin ağız tadı, damak zevki araman uygun olmaz. Sen zevk peşinde koşacak adam değilsin. Sen mü'minsin. Açları, yoksulları sen gözeteceksin, komşun açken tok yatamazsın demektir. Nitekim Resûl-i Ekrem Efendimiz **“Komşusu açken tok yatan kimse mü'min değildir”** buyurmuştur.⁶⁸

Piştirilen yemek ne kadar basit ve sâde olursa olsun, pişerken etrafa yaydığı koku, aç insanlar üzerinde en nefis yemek tesiri bırakır. Hele çocukların o yemeğe duydukları özlemi dile getirmeleri, yoksul anne babayı derin kederlere boğar. Böyle bir durumda kapılarının çalınıp o yemeğin kendilerine ikrâm edilmesi, fakir komşuyu minnettar bırakır. Varlıklı komşularına karşı gönüllerinde derin bir sevgi ve muhabbet meydana gelir. Bir tabak yemek onları birbirine sevgiyle bağlar.

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

*“Ey Ebû zer!
Et pişirdiğin
zaman, etin
suyunu çoğalt
ve komşularını
gözet. Yahut
komşularına
taksim et.”*

*Yangın
merdivenini eşya
vb. ile kapatma.*

68 Riyazü's-Salihin, Tercüme ve Şerhi, Erkam yay. c. 2, s. 396-397

Atasözü

“Anan atan kim?
Yakın komşun.”

Komşuna güler
yüzlü, tatlı sözlü
ol.

» Komşuların Hayırlısı

Abdullah İbn-i Amr, Rasûlullah ‘dan (s.) rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber şöyle dedi:

“Allah Teâla katında, arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına en hayırlı olanıdır. Komşuların da en hayırlısı, komşusuna en hayırlı olanlarıdır.”⁶⁹

Hayrı ve şerri yaratan Allah, bize cüz-i irade vererek hayır ve şer konusunda seçme hakkı tanıdı. Ya hayrı seçerek iyi bir insan, ya da şerri seçerek şeytanın yoluna girip kötü bir insan olacaktık.

Rabbimiz, iyi insan, iyi arkadaş, iyi komşu olmanın ölçüsünü hayırlı ve faydalı olmaya bağlamıştır. İnsanlara ve yakınlarına hayrı ve faydası dokunmayan kimsenin iyi bir insan olamayacağını belirtmiştir.

Sadece kötülük yapmamakta yetmez; iyilik yapan, yardım eden de olmak gerekir. Ve buna en yakından, yani arkadaştan, akrabadan, komşudan başlanılmalıdır. Komşusu için iyi şeyler düşünen ve her fırsatta ona faydalı olmaya çalışan, komşusuna zarar vermediği gibi, onun uğrayacağı fenalıkları elinden geldiği ölçüde uzaklaştırmaya çalışan kimse, hayırlı komşudur.

Hayırlılar içinde en hayırlı olmak için yardımı ilk halkadan, yani komşudan başlatmak gerekir.

69 Ahmet b. Hanbel, 5/149 – Müslim, Bir 142

» **Kötü Komşu**

Ebû Hureyre'den (r.) rivayet edildiğine göre Peygamber'in (s.) dualarından biri şöyle idi:

“Allah'ım! Daimi ikâmet yeri olan ahirette kötü komşudan sana sığınırım. Çünkü dünyadaki komşu değişir.”⁷⁰

Ebû Mûsa'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.) şöyle buyurdu:

“İnsan, komşusunu, kardeşini ve babasını öldürmedikçe kıyamet kopmaz.”

Dünya; ahiretin tarlasıdır, burada ne eker isek orada onu biçeriz. Dünyada iyi komşu olur isek ahirette Rabbimizden iyi komşular umabiliriz.

Dünyada komşularımızı aklımız ile seçer, ahirette ise amellerimiz ile seçeriz. Allah'ın rızasını gözeterek komşularımıza yapacağımız iyiliklerle, yardımlarla amel defterimizi dünya tarlasında doldurmalıyız.

70 Nesai, İstiaze 44.

**Resulullah (a.)
diyor ki:**

“Allah Teâla katında, arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına en hayırlı olanıdır. Komşuların da en hayırlısı, komşusuna en hayırlı olanlarıdır.”

**Bina girişlerini
eşya vb. ile
kapatma.**

Atasözü

“Evinin halini
komşuya sor.”

Komşu
çocuğuna şefkat
göster.

» **İnsan Komşusuna Eziyet Etmemeli**

Rivayet edildiğine göre, Ebû Hureyre'nin (r.) şöyle dediği işitilmiştir: Peygamber'e (s.):

“Falanca kadın geceyi ibadetle geçirir, gündüzleri oruç tutar, çalışır ve sadaka verir, bir de dili ile komşularına eziyet verir.” dendi.

Rasûlullah (s.):

“O kadında hayır yoktur. O cehennemliktir” dedi.

Ashab:

“Falanca kadın ise, farz namazları kılar, yağı alınmış peynirleri sadaka verir ve hiç kimseye eziyet etmez” dediler.

Rasûlullah (s.) buyurdular ki:

“Bu kadın cennet ehliendir.”

Ebû Hureyre (ra)'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.) şöyle buyurdu:

“Komşusu şerrinden emin olmayan kimse cennete girmez”⁷¹

71 Müslim, İman 73- Ahmet b. Hanbel 3672

» Komşunun Şikâyeti

Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre, bir adam şöyle dedi:

"Ey Allah'ın Rasûlü! Benim bir komşum var, bana eziyet ediyor"

Hz. Peygamber buyurdu ki:

"Git, eşyanı yola çıkar." Adam gidip eşyasını çıkardı. Bundan ötürü ahali çevresine toplandı. Onlar:

"-Senin halin nedir?" dediler.

O da:

"Benim bir komşum var, bana eziyet ediyor." (durumu) Peygamber'e (s.) anlattım" (bunun üzerine bana):

"Git de, eşyanı yola çıkar" dedi.

Orada bulunanlar şöyle demeğe başladılar:

"Allah'ım! Ona lanet et. Allah'ım onu perişan et."

Bu (olup bitenler) ona (kötü komşuya) ulaştı. Tuttu bu (zavallı) adama geldi de şöyle dedi:

"Evine dön, Allah'a yemin ederim ki, sana eziyet etmeyeceğim."⁷²

72 Ebu Davud, Edeb 123 – Hakim, Bir 4/164.

Resulullah (a.) diyor ki:

"Allah'ım! Daimi ikamet yeri olan ahirette kötü komşudan sana sığınırım. Çünkü dünyadaki komşu değişir."

Asansör, giriş kapısı vb. yerlere zarar verme.

Atasözü

*“Komşunun
kaybını
kendi kaybın,
komşunun
kazancını kendi
kazancın bil.”*

*Komşun ile
hediyeleş.*

» **Komşusuna Eziyet Eden Kimse**

Sevban'ın (r.) şöyle dediği rivayet edilmiştir:

“Üç günden ziyade dargınlıklarını devam ettiren iki adamdan biri helak olur; eğer bu dargınlık üzerine ikisi de ölürlerse, her ikisi toptan helak olmuşlardır.

Komşusuna, evinden çıkıncaya dek zulmeden ve onu baskı altında tutan kimse, muhakkak helak olmuştur.”

» **Yahudi Komşu**

Mücahid'den rivayet edildiğine göre, şöyle anlatmıştır:

“Abdullah İbn-i Amr'ın yanında idim, kölesi de bir koyun yüzüyordu”

Abdullah İbn-i Amr dedi ki:

“Ey genç! Bitirdiğin zaman, Yahudi komşunla başla (hediye ver)”

Oradaki topluluktan bir adam:

“Yahudi'ye mi? (vereceksin) Allah seni islah etsin” dedi.

Abdullah İbn-i Amr şöyle cevap verdi:

“Peygamber'in (s.) komşuya iyiliği tavsiye ettiğini işittim, hatta korktuk –yahut zannettik- ki, komşuyu mirasçı kılacak.”

Herbiri bizler için gökteki yıldızlar gibi rehber olan Efendimizin sahabeleri, Yahudi komşusuna ikramda bulunuyor ise bizlerin bundan ders çıkarması gerekmez mi? Müslüman bir komşumuza yardımdan, ikramdan, güler yüzden bizi alıkoyan nedir? Müslüman komşunu hiçbir zaman unutma; iyilikte, ikramda hatırla... Yahudi bir komşuya bile ikram eden bir din, Müslüman komşusunu geri plana atmasını ister mi?

*Resulullah (a.)
diyor ki:*

*“İnsan,
komşusunu,
kardeşini
ve babasını
öldürmedikçe
kıyamet
kopmaz.”*

*Ortak kullanım
alanı olan bahçe,
çim gibi yerleri
koru.*

Atasözü

“Kimse,
komşuya ihtiyaç
duymadan
yaşayacak kadar
zengin değildir.”

Komşunun
sıkıntılı halinde
teselli et, destek
ol, elinden tut.

» Komşunun Eğitimi

Bir gün Resulullah (a.) hutbeye çıkıp Müslümanlardan bazı kimselerden övgüyle söz etti. Sonra şöyle buyurdu:

“Bazı kimselere ne oluyor da komşularına dini öğretmiyorlar onları bilgilendirmiyorlar, onlara öğüt vermiyorlar, kendilerine bir şey emretmiyor ve onları bir şeyden sakındırmıyorlar. Yine bazı kimselere de ne oluyor ki, komşularından bilgi soruyorlar, onlardan dini öğrenmeye çalışmıyorlar, onlardan öğüt almıyorlar. Vallahi, ya (kastedilen) kimseler komşularını bilgilendirirler, onlara dini öğretirler, onlara öğüt verirler, (iyilikleri) emreder, (kötülerden) sakındırırlar; diğerleri de komşularından bilgi alırlar, onlardan dinlerini öğrenirler

ve onlardan öğüt alırlar yahut kendilerini cezalandırma konusunda acele edeceğim.”

Resulullah (a.) bunları söyledikten sonra hutbeden indi ve: *“Bu topluluk hakkında ne düşünüyorsunuz?”* dedi ve sonra şöyle buyurdu:

“Bunlar Eş’arilerdir. Onlar bilgili bir topluluktur. Onların gerek bedevi ve gerekse su kenarlarında oturan ama bilgiden yoksun komşuları vardır.”

Bunun haberi Eş’arilere ulaştı ve ardından Resulullah’ın (a.) yanına gelerek: *“Ya Resulullah! Bazı kimselerden övgüyle söz etmiş bizden ise yergiyle söz etmişsin. Bizim durumumuz nedir (yani bizim yerilmemizin sebebi nedir?)”* diye sordular. Resulullah’da (a.) şöyle buyurdu:

“Vallahi, ya bazı kimseler komşularını bilgilendirirler, onlara öğüt verirler, (iyilikleri) emreder, (kötülüklerden) sakındırırlar; diğerleri de komşulardan bilgi alırlar, onlardan dinlerini öğrenirler ve onlardan öğüt alırlar yahut kendilerini dünyada cezalandırma konusunda acele edeceğim.”

Resulullah (a.)
diyor ki:

*“Komşusu
şerrinden emin
olmayan kimse
cennete girmez”*

Aracını otoparka
nizami park et.

Bunun üzerine “*Ya Resulullah(as)! Biz, bizden başkalarını mı zeki ve kavrayışlı yapacağız?*” dediler. Resulullah (a.) yine aynı sözünü tekrarladı. Gelenler yeniden “*Biz, bizden başkalarını mı zeki ve kavrayışlı yapacağız*” sözünü tekrarladılar. Resulullah (a.) yine sözünü tekrarladı. Bu kez “*Bize bir yıl süre tanı*” dediler. Resulullah(as) da onlara, komşularına ilim öğretmeleri, onları din konusunda bilgilendirmeleri ve onlara öğüt vermeleri için bir yıl süre verdi. Sonrada şu ayeti kerimeyi okudu:

“İsrailoğullarından inkâr edenler Davud’ un ve Meryem oğlu İsa’nın diliyle lanetlenmişlerdir. Bu, başkaldırmaları ve sınırı aşmaları sebebiyledir.” (Maide, 78.)⁷³

Merhum Said Havva bu hadis ile ilgili şunları söylemektedir:

Bu hadisi şerif, öğrenmenin ve din hakkında bilgilendirmenin farz olduğunu göstermektedir. Bu aynı zamanda şer’i yönden insanları bilgilendirmenin ge-

*Komşusun
sevinçli halinde
tebrik et,
sevincine ortak
ol.*

⁷³ El Esas Fi’s Sünne, Said Havva, Aksa Yayın, İstanbul 1994, S. 121

rekliliğini ortaya koyan temel bir prensiptir. Buna göre Müslümanlar öğretilmesi istenen şer'i ilimlerin her kadın ve erkeğe ulaştırmak için gerekli sistemi kurmakla ve bunun için gereken şartları oluşturmakla yükümlüdürler. Bu hadisi şerif aynı zamanda ilmi yaymanın, insanlara iyiliği emretmek ve onları fenalıklardan sakındırmak için vaaz meclisleri oluşturmanın ve insanları iyiliğe çağırmanın Müslümanların üzerine farz olduğu konusunda bir delildir.⁷⁴

Her insan kendi bilgi ve mesleğine göre komşusuna yardımcı olmalı, eğitimine katkı sağlamalıdır. Toplumumuzda imamlar bu konuda daha hassas davranıyorlar ve mahallelerindeki çocukların Kur'an ve ilmihal eğitimi konusunda gayret ediyorlar. Özellikle öğretmenler de bu gayret içerisinde olmalı. Yakın komşu çocuklarının öğrenimi konusunda katkı sağlamalı, iyi bir eğitim alması konusunda yönlendirmeler yapmalıdır.

Her sadaka kendi cinsinden verilir. Malın sadakası mal, ilmin sadakası ilimdir. Her insan kendi ilminin sadakasını vermelidir. Buna da en yakın komşusundan başlamalıdır.

74 El Esas Fi's Sünne, Said Havva, Aksa Yayın, İstanbul 1994, S. 122

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“O kitap
(Kur'an); onda
asla şüphe
yoktur. O,
müttakiler
(sakımanlar
ve arınmak
isteyenler)
için bir yol
göstericidir.”*

Bakara, 2.

*Çocuklarının
olumsuz
hareketlerini
kontrol et.*

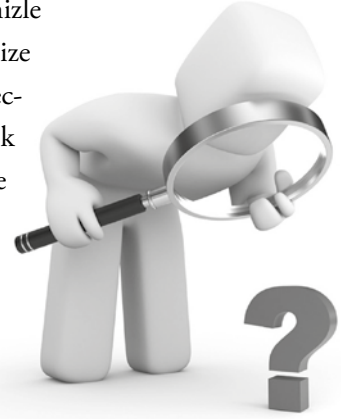
*Atasözlerimizde
Komşuluk*

Atasözlerimizde Komşuluk

Örfümüz, atasözlerimizle yaşar ve bizlere ulaşır. Bize ulaşan bu sözleri kendi tecrübelerimizi de ekleyerek bizler de kendi nesillerimize aktarırız. Bu aktarım nesilden nesile devam eder.

Atasözlerimiz belli bir tecrübenin üzerine söylenmiş hayat kurallarıdır. Tarihten ders çıkarmak için bu sözleri yabana atmamalı, hayatımıza rehber edinmeliyiz.

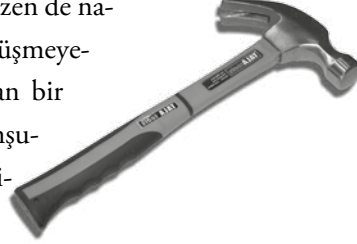
Atasözlerini; annelerimiz babalarımız, babaannelerimiz, anneannelerimiz, dedelerimiz tecrübe etti, bizde yaşayarak görüyoruz, evlatlarımızda görecektir. Bizler atalarımızın bu yaşadıklarından kendimize dersler çıkarmalıyız, çocuklarımız da bizim yaşadıklarımızdan dersler çıkarmalıdır.

*Komşunun
kusurlarını
görmezden gel.*

“Kötü komşu insanı mal sahibi yapar.”

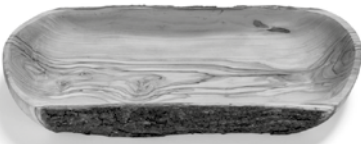
Allah bizleri iyi komşularla karşılaştırsın, ama bazen de nasibimize iyi komşu düşmeyebilir. İhtiyacımız olan bir aleti bir eşyayı komşumuzdan ödünç istediğimizde, bir sebeple komşumuz ihtiyacımıza olumlu cevap vermez. Biz de o eşyayı satın alarak ihtiyacımızı gideririz. Böylece mal sahibi olmuş oluruz.

Bu atasözü şöyle de söylenir: “Kötü komşu insanı ev sahibi yapar.” Genelde kirada oturanlar komşusunun kötülüğünden kaçmak istediklerinde ev sahibi olmayı arzu ederler. Böylece hem kötü komşudan kurtulur hem de ev sahibi olurlar.

“Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”

Kül nedir? Yeni nesil bilmez bunu. Eskiler deterjan yok iken bulaşıklar kül ile yıkanır. Sobası yanan her evde kül bulunurdu. Bazı zamanlar evde kül kalmayınca bu değersiz, çöpe dökülen külü komşudan istemek zorunda kalınırdı. İşte bu söz buradan çıkmış ama çok derin anlamlar ifade etmektedir.

temek zorunda kalınırdı. İşte bu söz buradan çıkmış ama çok derin anlamlar ifade etmektedir.

Allah (c.) diyor ki:

“Bilerek hakkı bâtil ile karıştırmayın, hakkı gizlemeyin. Namazı tam kılın, zekâtı hakkıyla verin, rükû edenlerle beraber rükû edin.”

Bakara, 42-43.

Çocuk kavgasını aile kavgasına dönüştürme.

Sosyal hayatımızda her zaman ihtiyaç halindeyiz ve bununla birlikte her şeyi kendi uhdemizde buldurmamız mümkün değildir. İhtiyaçlarımızı en yakınlarımızdan, komşularımızdan temin etmek zorunda kalırız. Bu maddi konular olduğu gibi sosyal konularda olabilir. Bu bakımdan komşular birbirlerine en küçük şey için bile muhtaçtırlar.

“Hayır dile komşuna, hayır gele başına.”

Komşumuzun hayırlı olması bizlerin huzur içerisinde yaşamasını sağlar. Komşumuz iyi ise biz iyi olur, kötü ise biz de kötü oluruz. Bu sebeple komşumuzun iyiliği için dua eder, gayret ederiz. “Eden bulur” demiş atalarımız, iyilik et ki iyilik bulasın. Kötülük ekip iyilik biçilmez.

“Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür.”

İnsan insana gıpta eder, imrenir, haset eder. Komşusuna da böyledir. Komşunun malına mülküne, evladına güzel gözle bakmalı, gıpta etmeli, imrenmeli. Eğer haset ederek bakarsa komşunun tavuğu insanın gözünde büyür ve kaz görünür, komşusunu çekemez. Bu hasetlik komşuluk ilişkilerini zedeler, bizim elimizde

*Komşunun
yokluğunda
evine göz kulak
ol, sahip çık.*

o maldan daha iyisi olsa bile haset hastalığına düşer eder, kıskanç bir komşu oluveririz.

“Gülme komşuna, gelir başına.”

İmtihan dünyasında insanın başına felaketler gelebilir. Komşumuzun başına bir felaket geldiğinde buna sevinmemeli, gülmemeli aksine üzölmeli, onun derdi ile dertlenmeliyiz.

Bizim başımıza gelen bir felakete başkalarının sevinmesi biz nasıl incitirse, komşumuzun bu durumuna sevinmemiz onu incitir.

Gün olur, devran döner o felaket bizim de kapımızı çalar. Peygamber Efendimiz: “Kınamayınız, kınadığınız şey başınıza gelmedikçe ölmezsiniz.” buyuruyor. Kapımızı felaket çalmadan komşumuza iyilik etmeliyiz.

“Ev alma, komşu al.”

Evin içerisindeki huzur; dışarda, komşularda başlar. Komşuların iyi ise huzurlu olursun. Bu sebeple ev alırken, oturacağın evi seçerken öncelikle komşuya, çevreye, mahalleye bakmak gerekir. Bir evin değeri maddi özelliklerden ziyade orda yaşayan insanların kıymeti ile ölçölür.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“... Bilmez misin
ki Allah her şeye
kadir.”*
Bakara, 106.

*Çat kapı ziyaret
ederek komşunu
zor durumda
bırakma.*

Bugün bunu çok rahat olarak çevremizde görebiliriz.

Bugünün apartman yaşantısında yaşayacağımız daireyi belirlerken komşularımızı doğru seçmeliyiz. Özellikle katımızda, kapımızın açıldığı komşunun iyi insan olmasına dikkat etmeliyiz.

“Aç kurt bile komşusunu yemez.”

Her zemin ve şartta komşumuza kötülük etmemeliyiz. Bizim zor durumda olmamız komşumuzun hukukuna bir halel getirmemelidir. Komşumuzun malı ve namusu bizim için her zaman kutsaldır.

“Hayırlı komşu, hayırsız akrabadan iyidir.”

Bir ihtiyacımız olduğunda en yakın komşumuza koşarız, hastalandığımızda ilk yardımı komşumuzdan

isteriz, bir yere gidecek olsak çocuğumuzu, evimizi hiç tereddüt etmeden komşumuza emanet ederiz. Bu sebeple komşumuzu hayırlı insanlardan seçeriz, komşumuzun iyi olmasını isteriz.

*Komşunun
aleyhinde
söylenen sözlere
itibar etme.*

Genelde akrabalarımız uzaktadır, birde hayırsız bir akraba ise hayırlı komşumuz ile kıyas bile edilmez. İlgî ve iyiliklerini bizden esirgemeyen komşularımız, hiçbir ilgisini görmediğimiz akrabalarımızdan daha da yakındır bizlere.

“Kötü söyleme eşine, ağıu katar aşına.”

Tatlı dilli, güler yüzlü olmak, komşulukta ilk dikkat etmemiz gereken şeylerdendir. Dilimiz ile komşularımızı incitmeme-

liyiz. Eğer dilimiz ile komşumuzu incitip kırar isek onlar da bizim hakkımızda kötü düşünebilir, daha fazla kötü söz ve davranışlara girebilirler.

Birlikte yaşadığımız komşularımızı gücendirmemeli, onları çirkin sözlerimizle yaralamamalıyız. Komşularımızı sözlerimizle incitmeyelim, kötülemeyelim ki onlarda bize daha büyük kötülük yapmasınlar.

“Misafir umduğunu değil bulduğunu yer.”

Misafirliklerde günümüzde ikramlar israfa kaçmaya başlamış olsa da beklenti içerisine girilmemeli, ev sahibi o an

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“Namazı
kılın, zekâtı
verin, önceden
kendiniz için
yaptığımız her
iyiliği Allah’ın
katında
bulacaksınız.
Şüphesiz Allah,
yapmakta
olduklarınızı
noksansız görür.”*

Bakara, 110.

*Pencere
ve balkon
kenarlarına
sakı vb. koyma.*

ne ikram ederse kabul edilmelidir. Ev sahibini ikram konusunda zorlamamalıdır. Biz o an evin durumunu, varlığını, yokluğunu, ev hanımının hasta olup olmadığını bilemeyebiliriz. Çay getir, kahve getir, arkasında birde meyve getir deyip ev sahibi zor durumda bırakılmamalıdır.

İkram yapılamamasının sebeplerinden biride ev sahibinin başka bir programının olması, buna yeterince vaktinin olmamasıdır. Ev sahibi yola çıkacak olabilir, bir programa yetişecek olabilir, bir başkasına söz vermiş olabilir. Bundan dolayı misafirin ziyaretini kısa tutması daha uygundur.

*“Sırça köşkte oturan,
komşusuna taş atmamalı.”*

Komşumuzun içerisinde bulunduğu sıkıntılı durumunu kınamamalıyız. Komşumuzun başına gelen bu sıkıntının bizim başımıza gelmemiş olmaması komşumuza söz söyleme hakkını doğurmaz.

Aksine komşumuzun derdi ile dertlenmeliyiz, sıkıntının giderilmesi için gayret etmeliyiz. Bizlerin de başına benzer sıkıntılar gelebileceğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

*Komşunun
ayıplarını ört.*

“Komşuda pişer, bize de düşer.”

Anadolu komşuluğunda evler arasında tabaklar gelir gider. Ev hanımı pişirdiği yemekten evin en küçük çocuğu ile bir tabak komşusuna ikram gönderir.

Komşuya giden bu tabak geriye boş dönmez, o ev hanımı da tabağı yıkar, evinde ne varsa o da tabağa bir şeyler koyarak komşusuna gönderir.

Komşunun elinde bulunan nimetten komşuda bir vesile istifade eder. Arabası, aleti vardır, kullanır; bilgisi, tecrübesi vardır, istifade eder. Komşu, elindeki komşusu ile paylaşır.

Bu tür davranışlar komşuların samimiyetini artırır, bağlarını güçlendirir. Daha sağlıklı bir toplum oluşturur.

“Misafir kısmetiyle gelir.”

Atasözlerimizin ana kaynağı İslam'dır. Bu sözler genelde ya bir ayete ya da bir hadise dayanır. Bu atasözü de Peygamber Efendimizin *“Misafir rızıkıyla gelir, ev halkının günahlarını götürerek gider. Günahlarını silip süpürür.”* hadisinden gel-

Allah (c.)
diyor ki:

*“Ey Rabbimiz!
Bizi sana boyun
eğenlerden kıl,
neslimizden
de sana itaat
eden bir ümmet
çıkart, bize ibadet
usullerimizi
göster, tevbemizi
kabul et; zira,
tevbeleri çokça
kabul eden, çok
merhametli olan
ancak sensin”*

Bakara, 128.

*Misafirlikte
uzun oturma.*

mektedir. Bu sebeple ev sahibi misafiri bir yük olarak görmemeli, misafirin kendi rızkı ile geldiğini bilmelidir. Rızık veren Allah'tır.

“Komşu hakkı, Allah hakkıdır.”

Komşuluk, Müslüman için ibadettir. Zira komşusuna nasıl davranması gerektiği, neleri yapması, neleri yapmaması gerektiği vahiy ile belirlenmiştir. Şâri olan Peygamber komşuluk konusunda tüm detayları ümmetine öğretmiştir. Bu sebeple komşunun hakları Rabbimiz tarafında belirtilmiştir.

“Kendin için istemediğini komşun için istemeyeceksin.”

Güzel dostluklar, güzel komşuluklar, fedakârlıklarla ve empati yapmakla oluşur. Kendimize layık görmediğimiz şeyleri komşumuza da layık görmemeliyiz. Bizim için zararlı olan, kötü olan, komşumuz için de zararlıdır, kötüdür.

*Komşunun
bilmediği dinî
ve dünyevî
konularda
tavsiyede bulun.*

Komşuluk ilişkilerimizde hep kendi yerimize komşumuzu koyarak hareket ettiğimizde sağlıklı bir komşuluk ilişkisi kurarız. Böylece huzur içerisinde yaşarız.

*“Keçe satarsan komşuya sat;
bir kenarında kendin de
oturursun.”*

İnsanın yapacağı iyilik kendisine bir şekilde ulaşır. Bu iyilikler komşuya yapıldığında geri dönüşü çok çabuk olur. Bir ikram da bulunacağımızda, bir şeyler vereceğimizde

komşumuzu tercih etmeliyiz. Gün olur o verdiğimiz şeye biz ihtiyaç duyacak konuma düşeriz, komşumuz elimizden tutar, verdiğimiz şeyler bize geri döner.

*“Komşunun yarası sirâyet
etmezse de huyu sirâyet eder.”*

Atalarımız ne güzel söylemiş: “Kır Atın Yanında Duran Ya Huyundan Ya Suyundan”, “Üzüm üzümüne baka baka kararır.” İnsan en çok kiminle görüşüyorsa ondan etkilenir, ahlakı ona göre şekillenir. Komşumuzun iyi huyları bize sirayet edebileceği gibi kötü huyları da sirayet edebilir. Dolayısıyla komşularımızı iyi huylu, güzel insanlardan seçmeliyiz.

*Allah (c.)
diyor ki:*

“Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah’tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir.”

Bakara, 153.

*Asansörü
bekletme.*

“Komşu kızı almak, kalaylı tasta su içmek gibidir.”

Uzun süre birlikte yaşayan komşular birbirlerinin çocuklarını kendi çocukları gibi tanırlar, huyunu suyunu bilirler. Nihayetinde ellerinde büyümüştür bu çocuklar. Çocukları evlilik çağına gelen komşular, çocuklarını ilk olarak yakın çevresindekilerle evlendirmek isterler.

Ellerinde büyüyen bu çocukların iyi bir gelin, iyi bir damat, iyi bir eş olacağını ya da olamayacağını kestirmek onlar için zor değildir. Bu tecrübeden dolayı atalarımız komşu evliliğini yeni kalaylanmış kaba benzetmişlerdir.

“Komşun iyi, yerin kötü, dur bekle, yerin iyi, komşun kötü, bırak git.”

İnsanoğlu maddi rahatsızlıklar, huzursuzluklara katlanabiliyor ama manevi rahatsızlıklara, huzursuzluklara katlanamıyor. Oturduğumuz evimiz kötü ama

*Komşunun
düğünlerine
iştirak et.*

komşumuz iyi ise böyle güzel komşuları tekrar bulamama endişesi ile o evden ayrılamıyoruz. Evimiz çok da güzel olsa komşumuz iyi değilse huzur bulmak için o evimizi terk ediyoruz. Huzur evin güzel olmasında değil komşunun güzel olmasındadır.

“Yoldan önce arkadaşı, evden önce komşuyu seç.”

İnsanoğlu tek başına yaşayamaz, yapacağı her işte, çıkacağı her yolda bir yoldaş arar. Yoldaşı iyi ise yol bereketlenir, hayat huzur bulur. Yol için yoldaş arayan ev için de komşu arar. Önce doğru komşu bulunmalı ki oturacağımız evin içi de dışı da huzur bulsun.

“Komşu hakkı büyük, saymayan hödük.”

Komşu hakkı çok büyüktür, bunu ancak anlayış sahibi kimseler anlayabilir. Komşu hakkının farkında olmayanlar anlayışı kıt insanlardır.

*Allah (c.)
diyor ki:*

“Andolsun ki sizi biraz korku ve açlık; mallardan, canlardan ve ürünlerden biraz azaltma (fakirlik) ile deneriz. (Ey Peygamber!) Sabredenleri müjdele!

O sabredenler, kendilerine bir belâ geldiği zaman: Biz Allah'ın kullarıyız ve biz O'na döneceğiz, derler.”

Bakara, 155-156.

*“Komşuluk kardeşlikten
ileridir.”*

Düşüğünde elinden tutan, ihtiyaç hissettiğinde yanında bulunan, ilk yardımına koşan kardeşten ziyade kapı komşudur. Kapı komşu yakın akrabadan, hatta kardeşinden de yakındır.

*“Âlim komşu, cahil babadan
yeğdir.”*

İnsanın karakterini, bulunduğu çevre, oturup kalktığı insanlar şekillendirir. Eğer çevrenizdeki insanlar bilge ve erdem sahibi ise siz de zamanla o insanlara benzemeye başlarsınız. Kapı komşunuzun iyilikleri, güzel ahlakı size sirayet edeceği gibi kötü huyları da sirayet eder. Bundan dolayı çevremizi oluştururken, hep bilge ve erdemli insanlar olmasına gayret gösteririz.

*Komşunun
ihtiyaçları
olduğunda
gücünün
ölçüsünde yardım
et.*

“Ev yapacaksan komşuyu seçmeden temelini atma.”

Ev yapmak, satın almak önemli bir iştir. Eğer bir ev alacak veya yapacaksak burada uzun süre oturacağız demektir. Kiracılık gibi kolay kolay taşınamayız. Ev yapmada kiracılıktan biraz daha özen göstermeli, ev yapacağımız veya alacağımız muhitin komşularını araştırmalı, güzel insanlardan oluşup oluşmadığını kontrol etmeliyiz. Komşularımızın iyi olduğundan emin olduktan sonra evimizi kurmalıyız.

Allah (c.) diyor ki:

“İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekât verenler var ya, onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler”
Bakara, 277.

“Anan atan kim? Yakın komşun.”

Ev kurmak, taşımak zahmetli işlerdir. Genelde insanlar bir mahallede uzun süre otururlar. Yeni evlenen bir insan o muhitte çoluk çocuk sahibi olur. Dün çocuk olan bu bireyler anne baba olurlar, dede olurlar. Zamanla anne baba, kardeş ebedi âleme göçer, yalnız kalırız. Ama hep yanı başımızda bir komşu vardır. İhtiyaç hissettiğimizde mutlaka bir kapı komşumuz vardır. Akrabalar bir şekilde uzakta kalır ama kapı komşumuz hep yanı başımızdadır, adeta yakın bir akrabamızdır.

Atasözü

*“Kötü komşudan
evinizi, kötü
arkadaştan
ziyaretinizi uzak
tutunuz.”*

*Komşuna güler
yüz göster :)*

“Evinin halini komşuya sor.”

Özellikle evin reisi erkek evden uzakta, ahalisinin geçimi için çalışmaktadır. Çoluk çocuğunun durumunu göremeyebilir, yeterince ilgilenemeyebilir. Kapı komşumuz çoluk çocuğumuzun durumunu bazen bizden daha iyi görür.

Bundan dolayı komşular çocuklarının yetişmesinde birbirlerine yardımcı olmalı, yönlendirmelidir.

“Komşunun kaybını kendi kaybın, komşunun kazancını kendi kazancın bil.”

Komşumuzun huzuru bizim huzurumuzdur, komşumuz sıkıntı içerisinde iken bizim huzur içerisinde olmamız zordur. Komşunun maddi manevi kazanımları kapı komşusuna fayda sağlar. Komşunun maddi manevi kayıpları da kapı komşusuna zarar verir.

“Kimse, komşuya ihtiyaç duymadan yaşayacak kadar zengin değildir.”

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: *“Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarat-tık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve ka-bilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli*

olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır. Şüphesiz Allah bilendir, her şeyden haberdardır.”⁷⁵ İnsanoğlu yalnız yaşayamaz, bir insan ile konuşmaya, muhabbete ihtiyaç duyar. En asgari şartlarda bile bir insana ihtiyacı vardır.

Maddi varlığımız ne kadar iyi olursa olsun kapı komşumuza bir şekilde işimiz düşer, bir ihtiyacımızı giderilmesini talep ederiz. Bunu özellikle ev hanımları iyi bilir, ya evde salça biter, ya tuz! Kapı komşusu bu ihtiyacı giderecek en güzel kapıdır.

“Kötü komşudan evinizi, kötü arkadaştan ziyaretinizi uzak tutunuz.”

Evimizi kurarken komşumuzu iyi seçemediysek veya sonradan kötü bir komşu yanı başımıza taşınmış ise onun düzelmesi için gayret ederiz. Çabalarımız başarısız olursa çoluk çocuğumuzun selameti ve yuvamızın huzuru için mesafeli dururuz.

75 Kur'an-ı Kerim, Hucurat, 13.

*Allah (c.)
diyor ki:*

“Allah her şahsı, ancak gücünün yettiği ölçüde mükellef kılar. Herkesin kazandığı (hayır) kendine, yapacağı (şer) de kendinedir..”

Bakara, 286.

Evim

Ahşap ev; camlarından kızıl biberler sarkan!
Arsız gökdelenlerle çevrilmiş önün, arkan!
Kefensiz bir cenaze, çırılçıplak, ortada...
Garanti yok sen gibi faniye sigortada!
Eskiden ne güzeldin; evdin, köşktün, yalıydın!
Madden kaç para eder, sen bir remz olmalıydın!
Bir köşende annanem, dalgın Kuran okurdu;
Ve karşısında annem, sessiz gergef dokurdu.
Semaverde huzuru besteleyen bir şarkı;
Asma saatte tık tık zamanın hazin çarkı...
Çam kokulu tahtalar, gıcır gıcır silinmiş;
Sular cömert, "temizlik imandandır" bilinmiş...
Komşuya hatır soran sıra sıra terlikler.
Ölçülü uzaklıkta, yakın beraberlikler...
Seni yiyip bitiren, kırk katlı ejder oldu;
Komşuluk, mana ve ruh, ne varsa heder oldu;
Bir yeni nesil geldi, üstüste binenlerden;
Göğe çıkayım derken boşluğa inenlerden...
Seninle sarmaş dolaş, kökten bozuldu denge;
Vuran kimse kalmadı bu davayı mihenge...
Şimdi git, mahkemede hesap ver, iki büklüm;
Cezan, susuz, ekmezsiz, olduğun yerde ölüm!..
Evim, evim, vah evim, gönül bucağı evim!
Tadım, rengim, ışığım, anne kucağı evim!

Akçip Faiz

*Komşumuzun
Üzerimizdeki
Hakları*

Atasözü

*“Körle yatan şaşu
kalkar”*

Komşunun Üzerimizdeki Hakları

- Hastalanırsa, ziyaretine gitmek,
- Ödünç bir şey isterse, vermek,
- Darda kalırsa, yardım etmek,
- Başına bir şey gelirse, teselli etmek,
- Bir nimete kavuşur, sevindirici bir gelişme olursa, tebrik etmek, sevincini paylaşmak,
- Vefat ederse, cenazesine katılmak,
- Evinin çatısını onunkinden yüksek yapmamak, onun rüzgârını kesmemek,
- İkranda bulunmak,
- Eziyet vermemek,
- İyilik yapmak,
- Halini ve durumunu kontrol etmek,
- İkramını hakir görmemek,
- Yardıma en yakın komşudan başlamak,
- Komşunun evine sahip çıkmak,

- Komşu çocuklarına sahip çıkmak,
- Emaneti korumak,
- Dedikodusunu yapmamak ve yaptırmamak,
- İhtiyaç durumunda ihtiyacını karşılamak,
- Davranışlarımızla rahatsızlık vermemek,
- Hoşgörülü olmak.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“Şüphesiz ki ne
yerde ne de gökte
hiçbir şey Allah’a
gizli kalmaz.”*

Âl-i İmrân, 5.

*Ziyaretleşme
Adabı*

Atasözü

“Yalancının
mumu yatsıya
kadar yanar.”

Ziyaretleşme Adabı

Komşuluğu devam ettirebilmenin en önemli faaliyetlerinden biri ziyaretleşme, yani misafirliktir. Ah eski ramazanlar dediğimiz gibi ah eski misafirlikler demeye başladık :(Bu değişimin sebepleri çok olabilir ama çözümü kendimizdedir. Biz komşumuzu ziyaret etmeye karar verdik de kim engel oldu! Komşumuzu evimize davet ettik de komşumuz gelmedi mi!

“Adamın biri, başka köyde bulunan bir (din) kardeşini ziyarete giderken Allah-teâlâ bu kişinin yolunu gözetlemek için bir meleği görevlendirmişti. O adam yolda meleğin yanına gelince melek nereye gittiğini sordu. Adam:

– Şu köyde bir kardeşim var, ona gidiyorum, cevabını verdi.

Melek:

– O adamın sana geçmiş bir iyiliği var da onu devam ettirmek için mi gidiyorsun, dedi. O da:

– Hayır, ben o kimseyi sadece Allah için severim, dedi. Bunun üzerine melek:

– Ben Allah'ın sana yolladığı elçisiyim. Sen o adamı nasıl seviyorsan Allah da seni öylece seviyor, dedi.”⁷⁶

Misafirlik müessesini sağlıklı devam ettirebilmek için inancımızdan ve örfümüzden gelen güzel uygulamaları almamız.

İbrahim aleyhisselamın evi hiç misafirsiz kalmazdı. Bundan dolayı da bereketi hiç eksik olmazdı. “*Misafir on rızık ile gelir, birini yer, dokuzunu bırakır gider.*”

Misafir varsa misafirperverlik olur. Bu ahlaki sıfatı alabilmemiz için bir komşuya, kapımızı çalan birilerine ihtiyacımız vardır. Misafirlik müessesesi her geçen gün unutuluyor. Artık şehirden şehire gelen misafirler otelde kalır oldular. “*Misafir misafiri sevmeyiz; ev sahibi her ikisini de sevmeyiz*” anlayışı doğru bir anlayış değildir.

Allah (c.)
diyor ki:

“(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir”
Âl-i İmrân, 31.

Atasözü

“Keskin sirke
küpüne zarar
verir.”

Hatır sormak ziyaret ederek değil telefon ile hatta sanal medya ile sorulmaya başlandı. Aslında, kendimize nasıl davranılmasını istiyorsak ona göre davransak, sorunu kökünden çözmüş oluruz.

Misafir hiçbir zaman yoksulluk getirmez, tam aksine huzur ve bereket getirir. Yedirdiklerimiz, tebesümlerimiz, hizmetlerimiz, tatlı dillerimiz hep birer sadaka olur. Tam yemeğe oturdunuz, o anda gelen misafir keyfinizi kaçırmayın. Çünkü gelen bereketiyle gelir.

*Komşunu mu ziyarete geldin,
televizyonu mu?*

» **Hayırlı Ev**

Evin hayırlısı, bereketlisi içerisinde misafir bulunan evdir. Hz. Enes (r.) anlatıyor: Resulullah (a.) buyurdular ki: **“Hayır, misafir ağırlanan eve, bıçağın deve hörgücüne ulaşmasından daha hızlı ulaşır.”**⁷⁷

Bu ne büyük müjde Allah'ım! Bir hayvanı boğazlamak birkaç saniyelik bir iştir, Rabbim ol diyor ve bundan daha hızlı evimize hayır, bereket yağıyor. Burada durup bir düşünmeli: Evimizde bir huzursuzluk, bir geçip sıkıntısı, evlatlarımızda bir asilik var mı? Maalesef birçok evde bu sıkıntılar var. Bunları yok etmenin yolu misafir ağırlamaktan geçiyor. Misafirin var ise evin hayırlı, bereketli ve huzurludur.

» **Komşunu Ziyaret Et**

Belli periyotlarla komşular birbirine ziyaret etmeli, aralarında muhabbeti artırmalı, bağlarını güçlendirmelidir. Bu ziyaretleşmeler belli aralıklarla devam etmelidir. Zira, gözden ırak olan gönülden de ırak olur.

Ziyaretleşmeyen komşular birbirlerinin sevinç ve üzüntülerinden haberdar olamazlar. Sevinç ve üzüntüsünü paylaşmadığınız insanlar ile zamanla aralarındaki ülfet kalker, yaşayacağınız en ufak bir olumsuzlukta kapanması zor yaralar açabilirsiniz. İlişkileri güçlü komşular bu tür duruma kolay kolay düşmezler.

Allah (c.)
diyor ki:

“Sevdiğiniz
şeylerden
(Allah yolunda)
harcamadıkça
“iyi” ye
eremezsiniz. Her
ne harcarsanız,
Allah onu
hakkıyla bilir.”
Âl-i İmrân, 92.

⁷⁷ Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 17, s. 427, Hadis No:6993

Atasözü

“Kötü söz
insanı dininden,
tatlı söz yılanı
deliğinden
çıkartır.”

» Komşunu Misafir Et

Peygamberimiz (s.), misafire ikramda bulunan bir ev halkına hayır ve bereketin çok hızlı bir şekilde ulaştığını bildirmiş, imkânı bulunduğu halde misafir ağırlamaktan sakınanları ise: **“Misafir ağırlamak istemeyen kimsede hayır yoktur.”** diye uyarmıştır.

Peygamber Efendimiz (s.) bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır: **“Misafir Rızkı ile birlikte gelir. Giderken de ev sahibinin bağışlanmasına vesile olur.”** Rabbimiz bizlere bu imtihan dünyasında bir takım cennet vizeleri göstermektedir. Bu dünyada işlediğimiz kusurların affedilmesi için fırsatlar yaratmakta, bize yol göstermektedir. Misafiri ibadet şuuru ile karşılayıp, izzet ve ikram ederek uğurladığımızda bağışlananlardan oluyor, cennete vizemizi kolaylaştırıyoruz.

» Misafirlik Zamanı

Bir eve nasıl misafir olunacağı, ne zaman girileceği, doğru davranışın nasıl olduğu Kuran’ı Kerim’de Peygamber Efendimizin evine nasıl girilmesi gerektiği örnek verilerek anlatılmıştır.

“Ey iman edenler (rastgele) Peygamberin evlerine girmeyin, (Bir başka iş için girmişseniz ille de) yemek vaktini beklemeyin. (Ama yemeğe) çağrıldığımız zaman girin, yemeği yiyince dağılın ve (uzun) söze dalmayın...”⁷⁸

78 Kur’an-ı Kerim, Ahzab, 53.

Bu ayeti kerimenin nüzul sebebini, hangi ortamda, hangi olay üzerine indiğini bilmek gerekir. Bu ayetin anlamını tefsirlerden okumak gerekir. Biz burada sadece tefsirlerin çıkardığı sonucu yazarak yetineceğiz. Bunlar:

Başlangıçta, yakın bir arkadaş olsun, ya da uzak bir akraba olsun, hiç kimse- nin Hz. Peygamber'in (s.) evlerine izinsiz giremeyeceği şeklinde bir kural kondu. Daha sonra Nur Suresi'nde bu kural bütün Müslümanların evleri için genişletildi.

Misafirlerin sadece davet edildiklerinde bir eve yemek zamanı gitmelerini emretti. Bu emir sadece Hz. Peygamber'in (s.) evi ile ilgili değildir, fakat bu kurallar, diğer Müslümanların evlerinde de genel görgü kuralları olarak kabul edilebilmeleri için ilkönce bu örnek evde uygulanmıştır.

Yemeğe davet edilen misafirler, yemeği bitirdikten sonra, ev halkını rahatsız edecek denli uzun süre evde oturmamalı ve boş sözlerle sohbeti uzatarak ev sahibine eziyet etmemelidir.

Bugün toplumumuzda hanım oturmaları uzayabilmekte, evin hanımı akşam yemeği hazırlayacak yeterli vakit bulamayabilmektedir. Misafirliğin kısa olanı makbuldür.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“Hep birlikte
Allah'ın ipine
(İslâm'a)
simsıkı yapışın;
parçalanmayın.*

...”

Â-i İmrân, 103.

Atasözü

“Ne ekersen onu
biçersin.”

» Davete İcabet Edilmeli

Hep komşumuz bize gelmez, bazen de bizi çağırır. Bu çağrıya olumlu cevap vermeli, davetine icabet etmeliyiz. Davet etmek sünnet olduğu gibi davete icabet etmek de sünnettir. Hatta bazı durumlarda, düğün yemeği gibi, icabet etmek vaciptir. Meşru bir mazereti olmayan kimse komşusunun davetine icabet etmelidir.

Meşru bir mazeretiniz var ise gelemeyeceğinizi zamanından önce haber vermeli, daveti için teşekkür etmeli, katılamadığınız için özür dilemelisiniz.

Ebû Hureyre (r.) Peygamber Efendimizin (s.) şöyle söylediğini naklediyor: **“En fena yemek, kendisine zenginlerin çağırılıp, fakirlerin çağırılmadığı düğün yemeğidir. Kim ki davete icabet etmezse Allah ve Peygambere asi olmuş olur.”**

İbni Mes’ud (r.) Peygamber Efendimizin (s.) şöyle söylediğini naklediyor: **“Davete icabet edin. Hediye-yi reddetmeyin ve Müslümanları dövmeyin.”**

» Davetsiz Misafir Olma

Komşumuzun ev halini bilmeden “davetsiz misafir” olmaktan sakınmak lazımdır. Eskiler önden çocukları gönderir, “Babamlar müsaitseniz akşam size gelecek” derlermiş. Bugün bu iletişim çok daha kolay, yüz yüze söyleyemiyorsak telefonla randevu alabiliriz.

Komşumuza geleceğimizi bildirdiğimiz saatte gitmeli, ne önce ne sonrasında kapıyı çalmalıyız. Za-

mana riayet etmeliyiz, öncesinden ev sahibi müsait olamayabilir. Geç giderek de ev sahibinin hakkına girmemeliyiz.

Bu hususta Rabbimiz şöyle buyurmaktadır: *“Ey iman edenler, kendi evlerinizden başka evlere, sahipleriyle tanışıklık peyda etmeden ve selâm da vermeden girmeyin. Umulur ki, iyice düşünür (hikmetini hisseder)siniz. Eğer orada bir kimse bulamazsanız, size izin verilinceye kadar oraya girmeyin. Şayet size geri dönün derlerse hemen dönüp gidiniz. Bu sizin için daha temiz bir davranıştır. Allah, ne yaparsanız hakkıyla bilendir. Meskûn olmayıp umumun menfaatine açık binalara girmenizde ise size bir günah yoktur. Açığa vurduğunuzu da, gizlediğinizi de Allah hakkıyla bilir.”*⁷⁹

Hız. Cündüp (r.) Peygamber Efendimizin (s.) şöyle buyurduğunu nakletmektedir: *“Sizden biriniz üç defa izin istediğinde, kendisine izin verilmezse geri dönsün.”*

» İzinsiz Misafir Çağırılmamalı

Davet kişiye özeldir, eğer yanınızda birilerini götürecekseniz bu önceden ev sahibine haber verilmeli, izin alınmalıdır. Ev sahibinin onayı alınmadan götürülecek misafir ev sahibini zor durumda bırakabilir. Özellikle hanımlar buna dikkat etmelidir. Zira sizin yanınızda götüreceğiniz arkadaşınızın o eve girmesine evin beyinin rızası ve müsaadesi olmayabilir. Böyle bir

Allah (c.)
diyor ki:

“Allah size yardım ederse, artık size üstün gelecek hiç kimse yoktur. Eğer sizi bırakırsa, ondan sonra size kim yardım eder? Müminler ancak Allah'a güvenip dayanmalıdırlar.”

Âl-i İmran, 160.

79 Kur'an- Kerim, Nur, 27-29.

Atasözü

“Çivi çıkar ama
izi kalır.”

durum ev sahibi hanımı zor durumda bırakabilir.

İzin istediğinizde ev sahibi müsaade etmez ise buna kırılmamalı, kapıya kadar bile gelinse dönüp gidilmelidir. Bu şekilde hareket etmek sünnettir.

» **Kapı Çalma Adabı**

Osmanlı evlerinde kapılarda çift tokmak bulunmuş. Tokmağın biri kalın biri ince ses çıkarırmış. Gelen misafir erkek ise kalın ses çıkaran tokmağı kullanır, bayan ise ince ses çıkaran tokmağı kullanırmış. Böylece kapıyı açanda kimin geldiğini bilir, erkeğe erkek, bayana bayan kapı açarmış.

Kapı çalındığında, zile basıldığında “kim o” sorusu ile karşılaşırız. İnsanlar yanlışlıkla “ben” diye cevap vermektedirler. Hâlbuki doğrusu kendi ismini söylemesidir.

Cabir (r.) şöyle anlatmaktadır: Hz. Peygamber’e (s.) geldim ve kapıyı çaldım. Bunun üzerine Peygamber (s.) “Kim o?” diye sordu. Ben de: “Benim.” dedim. Hz. Peygamber (s.) ise: “Ben, ben?” buyurdu. Sanki bu sözü (yani “ben” diye cevap vermeyi) çirkin bulmuştu.”

Kapı çalmanın da bir adabı vardır. Kapı/zil üç kez çalınır. Ev sahibinin açmaması durumunda ev sahi-

binin müsait olmadığı düşünülerek daha fazla ısrar edilmez.

Kapı çalındığında kapının karşısında durup doğrudan içeri bakılmaz, yan durarak evin içerisine bakılmamış olur, aynı zamanda ev sahibinin bizi görmesi sağlanır.

Ev sahibi kapıyı açtığında evvelâ ev sahibine selâm verilmeli, içeri girmek için izin isteyip içeri öyle girilmelidir.

Abdullah bin Bişr (r.) rivayet ediyor: “Resulullah (s.) birisinin kapısına vardığı zaman, doğrudan kapıya bakarak durmaz; kapının sağ veya sol tarafında beklerdi.”

» Eve Selam İle Girin

Allahuteala evlere girerken selam verilmesi gerektiğini Kur’a-ı Kerim’de şu şekilde bildirmektedir: “Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere, geldiğinizi fark ettirip (izin alıp) **ev halkına selâm vermedikçe girmeyin.** Bu sizin için daha iyidir; herhalde (bunu) düşünüp anlarsınız.”⁸⁰

“Evlere girdiğiniz zaman, Allah tarafından mübarek ve pek güzel bir yaşama dileği olarak kendinize (birbirinize) **selâm verin.**”⁸¹

Selam verilerek eve girilmesi, eve giren kişinin mümin olduğuna işaret ettiği için bir güvenilirlik alametidir. Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş-

80 Kur’an-ı Kerim, Nur, 27.

81 Kur’an-ı Kerim, Nur, 61.

Allah (c.)
diyor ki:

“Allah size,
mutlaka
emanetleri
ehli olanlara
vermenizi
ve insanlar
arasında
hükmettiğiniz
zaman adaletle
hükmetmenizi
emreder. Allah
size ne kadar
güzel öğütler
veriyor! Şüphesiz
Allah her şeyi
iştirici, her şeyi
görücüdür.”

Nisâ, 58.

Atasözü

“Alma
mazlumun
âhını, çıkar
âheste âheste.”

tur: “Yavrucuğum, ailenin yanına girdiğin zaman selâm ver. Bu, kendin ve ev halkı için berekettir.”⁸²

»Eve İzinsiz Misafir Almak

Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu: “*Bir kadın kocası yanındayken onun izni olmadan oruç tutamaz. Kocasının izni olmadan bir kimseyi evine alamaz.*”

Mü'min hanıma düşen; kadın misafir olsun erkek misafir olsun kocasının izni olmadan evine almamasıdır. Zira kocanın; huyunu suyunu beğenmediği, karısının yanında bulunmasından rahatsızlık duyduğu kadınlar olabilir. Hanımın onları eve alması kocayı huzursuz edebilir. Bu da dargınlığa, kırgınlığa, huzursuzluğa yol açacağı için bir hanımın böyle bir davranıştan kaçınması gerekir.

»Ev Sahibi Halillullah Olmalı

Hız. İbrahim aleyhisselâm'ın misafirperverliği, cömertliği meşhurdur. “*Allah'ın dostu*” manasında “*Halilullah*” diye yâd edilen Hız. İbrahim aleyhisselâm misafir olmadan sofraya oturmaz, eğer misafiri yok ise yola çıkar misafir gözetlerdi.

Misafirperverlik peygamber özelliğidir ve bizler için örnek teşkil eder. Bizler de Rabbimizin dostluğunu kazanabilmek için misafirperver olmalıyız. İbn Abbas (r.) der ki: Peygamber (s.): “*Kim namazı dos-*

82 Tirmizî, İsti'zân, 10

doğru kılar, zekâtını verir, Ramazan orucunu tutar, misafır ağırlarsa, cennete girer.” buyurdu.

İbn Abbas (r.) der ki, Resulullah (s.): *“İçinde misafire yemek yedirilen evdeki hayır ve bereket, devenin hörgücüne dayanmış bıçağın tesirinden daha çabuk çoğalır.”* buyurdu.

Hz. Enes (r.) naklediyor: Resulullah (s.) şöyle buyurmaktadır: *“Bir kimse Müslümanlardan dört kişiyi misafır etse ve onlara yemelerinde, içmelerinde, giymelerinde kendi ehline yaptığı ikramı yapsa, bir köle azad etmiş gibi olur.”*

» Misafirine İkrâm Et

Cabir b. Abdullah’ın (r.) naklettiği hadis-i şerifin bir bölümü şöyledir. Resulullah (s.) şöyle buyurmuştur: *“Allahuteâlâ’nın İbrahim Peygamberi (s.), halil ittihaz etmesinin sebebi, yemek yedirmesi, açıktan selâm vermesi, insanlar uykuda iken gece namazı kılmasıydı.”*

Hz. Ali (r.) yemek yedirme hususunda şöyle demektedir: *“Bir arkadaşımı bir sabah yemeğe çağırarak, benim için pazara çıkıp bir köle satın almak ve o köleyi Allah yolunda azad etmekten daha sevimsizdir.”*

Hz. Âişe (r.) Peygamber’in (s.):

*Allah (c.)
diyor ki:*

“Allah kötü sözün açıkça söylenmesini sevmez; ancak haksızlığa uğrayan başka. Allah her şeyi işitici ve bilicidir.”

Nisâ, 148.

Atasözü

“İyiliğe iyilik
her kişinin kârı,
kötülüğe iyilik er
kişinin kârı.”

“*Melekler, sofranız kurulu oldukça size dua eder*”
buyurduğunu rivayet etmiştir.

» Misafirine Güler Yüzlü Ol

Misafire yapılacak en güzel ikram; güler yüz tatlı sözdür. Misafirin huzurunda hoş bir görüntü ile bulunmalı, hoşnutluk içerisinde vaktini geçirmesi sağlamalı, problemleri konuları açarak canını sıkmamalıdır.

» Olanı İkrâm Et

Ev sahibi misafir ağırlarken aşırı külfete girmemeli, ev hanımını zor durumda bırakacak isteklerde bulunmamalıdır. En güzel ikram zahmetsiz olanıdır. Hz. Enes b. Malik (r.) bir ara hasta iken birkaç kişi ona uğramıştı. Hz. Enes cariyesine şöyle dedi: “*Bak evde ne varsa arkadaşlara bir yemek hazırla. Ekmek parçaları bile olsa.*”

» Misafirin ile İlgilen

Sofraya oturulduğunda misafir ile ilgilenmeli, yemek yemesi için teşvik etmeli, hoş sohbet etmeli, gönlü rahat ettirilmelidir. İlk kez misafir ettiğimiz insanlar çekingen davranabilirler, sürekli “ye ye” diye sıkımdan ikram edilmeli. Misafirler çekingen davranırlarsa

üç defadan fazla yemeleri için ısrar etmemelidir.

» **Ev Sahibinin Gösterdiği Yere Oturulmalı**

Atalarımız ne güzel söylemiş, “*Misafir ev sahibinin kuzusudur, nereye isterse oraya bağlar.*” Misafirliğe giden kişi, ev sahibinin kendisine gösterdiği yere oturmalıdır. Zira ev sahibi mahremiyeti sağlamak için neresinin daha uygun olduğunu bilen kişidir. Oturduğumuz yerden sürekli kâpiya bakarak huzursuzluk verilmemelidir.

Lokman Hekim oğluna şöyle nasihatte bulunmuştur: “*Bir kimsenin evinde misafir kaldığın vakit gözlerine dikkat et. Her tarafa bakıp durma.*” Ev sahibi kendi istediği ile evini gezdirmek istemediği sürece görmek için talepte bulunarak ev sahibi zorda bırakılmamalıdır.

» **Ev Sahibinin İkramı Reddedilmemeli**

Madem ev sahibinin kuzusuyuz, önümüze konanı yemeli, ikramı beğenmemezlik etmemeliyiz. Ev sahibinin ikramını beğenmememizin onu kıracağını düşünmeliyiz.

Hz. Cabir (r.) Peygamber Efendimizin (s.) şöyle buyurduğunu nakletmektedir: “*Adama şer cihetinden, misafir gittiği yerde önüne konulanı beğenmemesi kâfidir.*”

Allah (c.)
diyor ki:

“Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi âdil davranmamaya itmesin. Adaletli olun; bu, Allah korkusuna daha çok yakışan (bir davranış) tır. Allah’a isyandan sakının. Allah yaptıklarınızı hakkıyla bilmektedir”

Mâide, 8.

Atasözü

“Altın eşik,
gümüş eşiğe
muhtaç olur.”

» Misafirlik Müddeti Üç Gündür

Misafirliğin süresi, hanenin durumuna, misafirin yakınlığına göre değişebilmektedir. Yatılı olarak misafir olduğumuz evde üç günden fazla kalmamaya özen göstermeliyiz, zira bundan fazlası ev sahibine zor gelebilir.

Misafir, ilk gün imkânlar ölçüsünde en güzel şekilde ağırlanır, ikinci ve üçüncü günlerde ev halkı nasıl yaşıyor, ne yiyip içiyorsa o standartta olması uygun olanıdır. Böyle olunca ev sabine yük olunmamış, hane halkını zorlayacak bir durum çıkmamış olur. Aksi durumda müsaade isteyip gitmek gerekir.

Misafirin üç günden sonra kalmaya devam etmesi durumunda artık misafir sayılmaz, bundan sonra ikram edilenler ev sahibinin sadakası sayılır.

Resulullah (s.) şöyle buyurdular: **“Kim Allah’a ve âbiret gününe iman ediyorsa misafirine hediyesini ikram etsin.”** Orada bulunanlar: **“Hediyesi nedir? Ey Allah’ın Resulü!”** diye sordular. Resulullah (s.) şöyle cevap verdi: **“Onun bir günü ve gecesidir. Misafirlik üç gündür. Bundan sonrası sadakadır.”**

Müslim’deki rivayet ise şöyledir: **“Bir kimsenin, kardeşinin yanında, onu günaha düşürecek kadar kalması helâl değildir.”** Oradakiler: **“Onu günaha düşürmek nasıl olur?”** diye sordular. Buyurdu ki: **“Misafire ikram edecek bir şeyi olmadığı halde, onun yanında kalmasıdır.”**⁸³

Resulullah (a.) buyurdular ki: **“Bir gece mi-**

safir olmak Müslümanın hakkıdır. Kim, (bir ev sâhibinin) avlusunda sabahlarsa, ağırılanma masrafı, (ev sahibi) üzerine bir borç olur. (Misafir) dilerse o hakkını alır, dilerse terkeder (almaz).”⁸⁴

Bir başka rivâyette Resulullah’ın (a.) şöyle söylediği kaydedilmiştir: *“Kim bir cemâate misafir olur ve fakat misafir, (ağırılanmaktan) mahrum kalırsa, -ona yardım, her Müslüman üzerine hak (bir vazife) olması hasebiyle- bir gecelik (ağırılanma) masrafını o cemâatin ekininden ve malından alır.”⁸⁵*

» Ev Sahibine Dua ve Teşekkür Et

Teşekkür kalpleri birbirine ısıdırır, muhabbeti artırır, bağları güçlendirir. Davet edildiğimiz evde yemeği müteakip ev sahibine hem dua etmeli hem de teşekkür etmeli. İnsana teşekkür edemeyenler Allah’a

hakkı ile teşekkür edemeyenler, müteşekkiri insan olmak güzel bir haslettir. Misafirin duası makbul dualardandır. Ev halkının dünya ve ahireti için dua etmek faziletli bir davranıştır.

Ebû Heysem bin Teyhan, Resulullah (s.) için bir ziyafet hazırlamıştı. Resulullah’ı (s.) ve sahabelerini davet etti. Yemekten ayrılırken Resulullah (s.) ashabına, *‘Kardeşinizin yemeğine karşılık verin.’* buyurdu. Sahabeler, *‘Bu ye-*

Allah (c.)
diyor ki:

“Eğer Allah seni bir zarara uğrattırsa, onu kendisinden başka giderecek yoktur. Ve eğer sana bir hayır verirse, (bunu da geri alacak yoktur). Şüphesiz O herşeye kadirdir.”

En’âm, 17.

84 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 427, Hadis No:3486

85 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 10, s. 296, Hadis No:3487

Atasözü

“İyilik et,
denize at, balık
bilmezse Hâlik
bilir.”

meğın, karşılığı nedir?’ diye sordu. Resulullah (s.), ‘**Bir kimsenin evine girilir, yemeğı yenilir, içeceğı içilir ve ayrılıp giderken ona dua edilirse, işte bu dua yemeğın karşılığı olur**’ buyurdu.

Üsâme İbnu Zeyd (r.) anlatıyor: Resulullah (s.) buyurdular ki: “**Kim, kendisine yapılan bir iyliğe karşı, bunu yapana: “Cezâkellâhu hayran (Allah sana hayırlı mükâfaat versin!)” derse teşekkürü en mükemmel şekilde yapmış olur.**”

Hz.Câbir (r.) anlatıyor: Resulullah (s.): “**Kim bir ibsana mazhar olursa, bulduğı takdirde karşılığını hemen versin, bulamazsa, verene senada bulunsun. Zira onu övmekle, teşekkürünü yerine getirmiş olur. Ketmeden (karşılık vermeyen) nankörlük etmiş olur**” dedi.

Ebu Saîd’den (r.) gelen bir rivayette, Resulullah (s.) şöyle buyurmuştur: “**İnsanlara teşekkürde bulunmayan, Allah’a da hakiki olarak şükretmez.**”

» Misafirlikte Mahremiyet Sınırı

İslam, kadın ve erkeğı ibadethane de bile ayırmış, ayrı olmasını, aralarında bir mahremiyet sınırının olmasını emin bulmuştur. Kendilerine nikâh düşen insanların tek başlarına görüşmelerine, tesettürlerine ölçüler getirmiştir. Ateş ile barutun yan yana durması gerektiğı gibi, kadın ve erkeğın, namahremlerin ölçüsüz olarak yan yana durması fitrata uygun değildir.

Dinimiz, yakın akraba bir erkeğın kocası evde

olmayan bir kadınla bile ihtiyaçlarını kapı dışından görmesini emreder. Evin içerisinde hayra şerre akli eren üçüncü bir kimse yoksa o eve girmemeli, fitneye sebep oluşturmamalıdır.

Hz. Peygamber (s.)

“**Sakın (yabancı) ka-**

dınların yanına girmeyin” buyurdular. Ensardan bir adam ‘Ya Resulullah! Kocanın akrabaları hakkında ne dersiniz?’ diye sorunca Hz. Peygamber (s.): “**Kocanın akrabaları ölümdür (yani onlar daha da tehlikelidir.)**” buyurdular.

Allah (c.)
diyor ki:

“Allah ve Resûlüne itaat edin, birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya kapılırsınız da kuvvetiniz gider. Bir de sabredin. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.”

Enfâl, 46.

» Misafirlikte Nafile Oruç Tutma

Misafirlikte ev sahibine göre hareket etmeli, ikramı çevrilmemelidir. Ev sahibinden habersiz olarak nafile oruç tutmak, ikram hazırlayan ev sahibini zor durumda bırakır.

Hz. Aişe (r.) anlatıyor: Resulullah (s.) buyurdular ki: “**Kim bir kavme misafir olursa, onlar müsaade etmedikçe (nafile) oruç tutmasın.**”⁸⁶

86 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 9, s. 506, Hadis No:3201

Atasözü

“Rüzgâr eken,
fırtına biçer.”

» Misafirlikte İmamlık

Misafirlikte cemaatle namaz kılınacağı zaman imamlık ev sahibinin hakkıdır.

Resulullah (a.) buyurdular ki: *“Cemaate, Kitabullah’ı en iyi okuyan kimse imam olur. Eğer kıraatte (okumada) herkes eşitse, sünneti en iyi bilen; sünneti bilmede eşitseler, hicret etmede evvel olan; hicrette de eşitseler, yaşça büyük olan imam olur. Kişi misafir olduğu evin sahibine veya (emri altında çalıştığı) sultanına imamlık yapmasın, ev sahibinin başköşesine izni olmadan da oturmasın.”*⁸⁷

» Misafirini Evin Kapısına Kadar Uğurla

Ev sahibi, misafire hizmet etmeli, yolcu edeceği zaman da ona değer verdiğini göstererek onu kapıya kadar geçirmelidir. Bu misafire verilen değeri gösterir. Aksi durum misafiri kırar, muhabbeti zedeler.

Ebû Hureyre’den (r.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.) şöyle buyurmuştur: *“Bir kimsenin, misafirini evin kapısına kadar çıkıp uğurlaması Sünnettendir.”*⁸⁸

87 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 9, s. 506, Hadis No:3201

88 Kütüb-i Sitte

» Ziyarete Dikkat Edilecek Hususlar

Ev sahibinin daveti veya tarafınızdan haber verilerek gittiğiniz ziyarette dikkat etmemiz gereken bir takım kurallar vardır. Bunlar:

- Ziyaret evine selam ve müsaade isteyerek girmeli.
- Ziyaret için doğru zaman seçilmeli.
- Ziyaret, usandıracak şekilde çok sık olmamalı.
- Ev sahibinden izinsiz misafir çağırılmamalı.
- Ev sahibinin gösterdiği yere oturmalı.
- Ziyarete kılık kıyafetimiz düzgün olmalı.
- İzin almadan evine odalarına girmemeli.
- Ev sahibinin ikramını kötülememeli.
- Yapılan ikramı geri çevirmemeli.
- Ev sahibinin sevinç ve kederine ortak olmalı.
- Ev sahibinin huzurunu kaçırarak davranışlarda bulunmamalı.
- Yüksek sesle konuşarak çevreye rahatsızlık vermemeli.
- Uzun oturarak ve çok konuşarak ev sahibine rahatsızlık vermemeli.
- Küçük çocuklarımıza sahip çıkmalı.
- Hanımlar, ev hanımına yardımcı olmalı.
- Ayrılırken ev sahibine dua ve teşekkür etmeli.

Allah (c.)
diyor ki:

“Allah müminlerden, mallarını ve canlarını, kendilerine (verilecek) cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler, ölürler.

Tevbe, 111.

*Misafire
İkram
Adabı*

Atasözü

“İğneyi kendine,
çuvaldızı
başkasına batır.”

Misafire İkrâm Adabı

Geceyi ve gündüzü yaratan, doğayı bir nizama koyan Allah, elbette insanı da bir düzene koyacak, bir yaşam standardı belirleyecektir. Bu yaşam şeklinin kanunlarını Rabbimiz Kur’an-ı Kerim’de bize örneklerle göstermiştir. Bu konuda örnek, İbrahim aleyhisselamın misafirperverliğidir.

Hayatımıza rehber olan İbrahim aleyhisselamın misafire davranış şekli şöyle anlatılmaktadır:

“Sana İbrahim’in ağırlanan konuklarının haberi geldi mi? Hani, yanına girdiklerinde: “Selam” demişlerdi. O da: “Selam” demişti. “(Haklarında bilgim olmayan) yabancı bir topluluk.” Hemen (onlara) sezdirmeden ailesine gidip, çok geçmeden semiz bir buzağı ile (geri) geldi. Derken onlara yaklaştıırıp (ikram etti); “Yemez misiniz?” dedi.”⁸⁹

Bu ayet bize misafirin nasıl ağırlandığının yanı

⁸⁹ Kur’an-ı Kerim, Zariyat, 24-27.

sıra ikramın nasıl yapılacağını haber vermektedir. Biz burada ikram seçilmesi ve yapılması üzerinde duracağız.

“Hemen (onlara) sezdirmeden ailesine gidip....”

İbrahim aleyhisselâm misafirine ikramı sezdirmeden yapmıştır. Misafire sorduğumuzda ya utandığından ya çekindiğinden ihtiyacını söyleyemeyecek, hatta ev sahibine zahmet vermemek için açlığını söylemeyecektir. Bu ayet bize misafire sormadan, onun ihtiyacı olduğunu düşünerek hareket etmemizin doğru olduğunu göstermektedir.

“...çok geçmeden...”

Misafir ile ilgilenme ve yanında vakit geçirmek, ona verilen değeri gösterir. İkramın hızlı yapılarak misafir ile birlikte olmak misafiri memnun eder.

“...semiz bir buzağı ile (geri) geldi “

Misafire ikramda en makbul yiyecek ettir. Etin en güzeli genç hayvandan elde edilir. Buzağı, kuzu gibi hayvanların etleri lezzetli ve yumuşak olur. Yiyen insana zahmet vermez. Bu sebeple misafire zahmet vermeyen makbule geçecek bir ikramda bulunmak gerekir.

İkram, misafirin isteğine göre değil,

***Allah (c.)
diyor ki:***

“Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür.

Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür.”

Zilzâl, 7-8.

Atasözü

“Üzüm üzüme
baka baka
kararır.”

evinde bulunanın en iyisinden yapılır. Her aile kendi bütçesine göre en güzelini ikram etmelidir. Bir fakirin kuzu ikram etmesi misafiri mahcup duruma düşüreceği gibi bir zengin de kuru ekmek ikram etmesi cimriliktir.

“Derken onlara yaklaştırp (ikram etti); “Yemez misiniz?” dedi.”

Misafir sofraya buyur edilir, rahat yemesi konusunda güzel sözler söylenir. Aşırıya kaçarak sürekli ye-ye diye de rahatsız edilmez. Misafirde ölçüyü kaçırmadan yemeli, fazla yememelidir. Önüne konan kadar yemeli daha yok mu diye ev sahibini zor durumda bırakmamalıdır.

Hz. Ebu Hureyre radiyallâhu anh anlatıyor: Resulullah (a.) kâfir bir misafir ağırlamıştı. Derhal onun için bir keçinin sağılmasını emretti. Keçi sağıldı. Kâfir sütünü içti. Sonra diğer bir keçinin daha sağılmasını emretti. (Adam doymadı). Bu suretle tam yedi keçinin sütünü içti.

Adam yatıp, sabah olunca Müslüman oldu. Resulullah (a.) bir keçi sağılmasını emretti. Sütünü adam içti, sonra ikinci bir başka keçi daha sağıldı. Fakat bunun sütünü tamamen içemedi. Bunun üzerine Resulullah (a.): **“Mü’min bir mideye içer, kâfir ise yedi mideye içer.”** buyurdular.⁹⁰

Ebu Hüreyre radiyallâhu anh anlatıyor: Resulullah (a.) buyurdular ki: **“İki kişinin yiyeceği üç kişiye de**

90 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 11, s. 122, Hadis No:3891

yeter. Üç kişinin yiyeceği de dört kişiye yeter.”⁹¹

Müslim ve Tirmizi’den gelen bir diğer rivayet Cabir’den olup şöyledir: *“İki kişilik yiyecek dört kişiye de yeter, dört kişilik yemek sekiz kişiye de yeter.”⁹²*

İbnu Ömer radiyallahu anhüma anlatıyor: “(Bir zat) Resulullah’ın (a.) yanında öğürmüştü, ona:

“Öğürtünü bizden uzak tut. Zira, dünyada insanların en çok doymuş olanları, Kıyamet günü en çok aç kalacak olanlardır.” buyurdular.”⁹³

Mikdam İbnu Ma’dikerb radiyallahu anh anlatıyor: Resulullah (a.) buyurdular ki: *“Ademoğlu, mideden daha şerli bir kap dolduramaz. Ademoğluna belini doğrultacak birkaç lokmacık yeterlidir. Ancak (nefsinin galebesiyle) illa da (mideyi doldurma işini) yapacaksa bari onu üçe ayırsın: Üçte birini yemeğe, üçte birini suya, üçte birini de nefesine (tahsis etsin, üçte birden fazlasına yemek koymasın).”⁹⁴*

Allah (c.)
diyor ki:

*“Evlerinizde
oturun, eski
cahiliye
âdetinde olduğu
gibi açılıp
saçılmayın.
Namazı kılın,
zekâtı verin,
Allah’a ve
Resûlüne itaat
edin.”*

Ahzâb, 33.

91 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 11, s. 128, Hadis No:3892

92 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 11, s. 128, Hadis No:3893

93 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 11, s. 130, Hadis No:3894

94 Prof. Dr. İbrahim Canan, Cilt 11, s. 131, Hadis No:3895

*Komşulukta
Yapılması ve
Yapılmaması
Gerekenler*

Atasözü

*“Bugünün işini
yarına bırakma.”*

Yapılması Gerekenler

- Her nerede karşılaşırsan komşuna selam ver,
- Komşuna güler yüzlü, tatlı sözlü ol,
- Komşu çocuğuna şefkat göster,
- Komşun ile hediyeleş,
- Komşun hastalandığında ziyaret et,
- Komşunun sıkıntılı halinde teselli et, destek ol, elinden tut,
- Komşusun sevinçli halinde tebrik et, sevincine ortak ol,
- Komşunun kusurlarını görmezden gel,
- Komşunun yokluğunda evine göz kulak ol, sahip çık,
- Komşunun aleyhinde söylenen sözlere itibar etme,
- Komşunun ayıplarını ört,
- Komşunun bilmediği dinî ve dünyevî konu-

larda tavsiyede bulun,

- Komşunun cenazesinde bulun, taziyesine git,
- Komşunun düğünlerine iştirak et,
- Komşunun ihtiyaçları olduğunda gücünün ölçüsünde yardım et,

*Allah (c.)
diyor ki:*

“Ey iman edenler! Kendi evinizden başka evlere, geldiğinizi farkettilirip (izin alıp) ev halkına selâm vermedikçe girmeyin. Bu sizin için daha iyidir; herhalde (bunu) düşünüp anlarsınız.”

Nûr, 27.

Atasözü

“Sanat altın
bileziktir.”

Yapılmaması Gerekenler

- Komşuları rahatsız edici davranışlardan kaçın,
- Evin içinde yüksek sesle konuşarak komşunu rahatsız etme,
- Asansörü gereğinden fazla tutarak komşunu bekletme,
- Komşu çocuğuna kızma,
- Komşunun dedikodusunu yapma,
- Komşular arası laf getirip götürme,
- Gece geç saatlerde çamaşır makinesi çalıştırma, elektrikli süpürge kullanma,
- Bilgisayar, televizyon gibi cihazların sesini yüksek açma,
- Temizlik yaparken cam kenarlarına su dökme,
- Komşunu fazla lafa tutma,

- Komşuna fazla soru sorma,
- Komşunun sırlarını öğrenmek için evini gözleme,
- Duvarına (kapısının önüne, evinin etrafına) bir şeyler koyarak sıkıntı verme,
- Komşunun yoluna çöp ve su dökme,
- Komşunun evinin yolunu daraltma,
- Komşunun evine ne götürdüğünü gözleme,
- Gözünü komşunun mahreminden sakın,
- Üst kattan sofa bezi vb. silkeleme,
- Kapının önüne çöp koyma,
- Kapının önüne ayakkabı koyma,
- Merdiven ve boşluklarına eşya bırakma,
- Yangın merdivenini eşya vb. ile kapatma,
- Bina girişlerini eşya vb. ile kapatma,
- Asansör, giriş kapısı vb. yerlere zarar verme,
- Bahçe ve çim gibi şeyleri koru,
- Aracını otoparka nizami park et,
- Çocuklarının olumsuz hareketlerini kontrol et,
- Çocuk kavgasını aile kavgasına dönüştürme,
- Çat kapı ziyaret ederek komşunu zor durumda bırakma,
- Pencere ve balkon kenarlarına saksı vb. koyma,
- Misafirlikte uzun oturma.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“Kim iyi bir
iş yaparsa, bu
kendi lehinedir.
Kim de kötülük
yaparsa
aleyhinedir.
Rabbin kullara
zulmedici
değildir.”*

Fussilet, 46.

*Komşuluk
Hikayeleri*

Atasözü

“Açma sırrını
dostuna, o da
söyler dostuna.”

Komşuluk Hikâyeleri

» Satılık Komşu :)

Osmanlı İmparatorluğu vezir-i âzâmlarından Hekimoğlu Ali Paşa, çok cömert ve hâl ehli bir zât idi. Onun komşularından biri, paraya ihtiyacı olduğundan, kendi evini satılığa çıkardı.

Talipliler “Evi kaç paraya veriyorsun?” dediler. Evi-
ni satmak isteyen adam “yüz bin akçeye” dedi.

Hayrete düşen talipliler “*senin bu küçük evin o kadar eder mi?*” dediklerinde, “*siz, Hekimoğlu Ali Paşa'nın komşuluğunu kaç a almak istiyorsunuz?*” diye cevap verdi.

“*Komşu satın alınır mı?*” dediklerinde, adam “*Ev, komşu için alınır. İyi bir komşu, bir şey istenildiğinde memnuniyetle hemen verir. İstenilmezse bir şey lazım mı, diye sorar. Kendisine kötülük edene iyilik eder. İşte Hekimoğlu Ali Paşa da bunlardan biridir. Böyle bir komşuya sahip olmak için evime yüz bin akçe çok mudur?*” dedi.

Komşusunun bu hikmetli sözü, Hekimoğlu Ali Paşa'nın kulağına gidince, adama bir hayli para verdi ve “*Bununla ihtiyacını gider, evini de satma. Senin gibi kadirşinas komşudan ayrılmak istemiyorum*” dedi.

Allah (c.)
diyor ki:

“*Kim ahiret kazancını istiyorsa, onun kazancını arttırırız. Kim de dünya kârını istiyorsa ona da dünyadan bir şeyler veririz. Fakat onun ahirette bir nasibi olmaz.*”

Şûrâ, 20.

Atasözü

“Ak akçe kara gün içindir.”

» Yılan ile Yengecin Komşuluğu :)

Yılan ile yengeç komşu olmuşlar. Yengeç: “*Bak yılan kardeş, biz komşuyuz. Birbirimize iyi davranalım, kötülük etmeyelim. Güzel güzel geçinelim. Hem kötülükten ne sana ne bana yarar gelir.*” demiş

Kötülük kanında olan yılan ise bu sözlere aldırış etmez, “*Şu yengecin bir açığına bulsam da hakkından geliversem*” der, sinsi sinsi plan kurarmış.

Yılanın bu sinsi planlarından rahatsız olan yengeç sonunda dayanamamış ve yılanı uyurken kısıvrak yakalamış ve ısırarak zehirlemiş. Yılan zehrin etkisi ile kıvranmış bir süre sonra ölmüş ve ip gibi uzanmış, dosdoğru olmuş.

» **Cennette Komşu Olmayı İstemem** :)

Padişahın biri tebdili kıyafet ile soğuk bir kış günü halkın yönetimi hakkında neler düşündüğü öğrenmek için şehri dolaşmaya başlamış.

Padişahın yolu bir mescide düşmüş. İki yoksul soğuktan titreyerek mescidin bir kenarına büzülmüş oturuyorlar. Gidecek başka yerleri olmayan bu yoksul insanların aralarında konuştuğunu fark eden padişah yanlarına yaklaşıp ne konuştuklarını dinlemek istemiş.

Yoksullardan şakacı olan soğuktan, üşümekten şikayet ederek şöyle dedi: “*Yarın cennete girdiğimde padişahımızı cennete sokmayacağım. Cennetin duvarına yaklaştığında pabucumu çıkarıp kafasına vuracağım*”.

Allah (c.)
diyor ki:

“Allah kullarına
rızkı bol bol
verseydi,
yeryüzünde
azarlardı.
Fakat O, (rızkı)
dilediği ölçüde
indirir. Çünkü
O, kullarının
haberini alandır,
onları görendir.”
Şûrâ, 27.

Atasözü

“Davul dengi
dengine çalar.”

Diğer yoksul merakla sordu: “Padişahımızı neden cennete sokmayacaksın?” Şakacı yoksul: “Neden soka-yım, biz burada soğuktan donarken o sıcak sarayında keyif sürsün. Bizim halimizden haberdar olmasın, sonra da gelip bizimle cennette komşu olsun. Ben böyle komşu istemem arkadaş.” demiş. Bunu üzerine iki yoksul gü-lüşerek soğğun etkisini unuttular.

Bunları duyan padişah yaverine, bu mescidi unut-ma diye tembihlemiş. Sarayına dönünce de adamlarını gönderip bu iki fakiri saraya getirtmiş.

Garibanlar; ne kusur ettik, başımıza ne gelecek diye düşünürken büyük bir izzet ikram ile sarayda gü-zel bir odaya yerleştirildiler. Yoksullara; burada yiyip içip yatacaksınız, padişahımıza da dua edeceksiniz. Padişahımızın cennette komşu olmasına karşı çıkma-yacaksınız, demişler.

»Ebu Hanife'nin Sarhoş Komşusu :)

İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin genç bir komşusu vardı. Her gece evine geç saatlerde içkili olarak gelir, çevresini ve Ebu Hanife'yi çok rahatsız ederdi. Ebu Hanife ise bu durumdan hiç şikâyeti olmaz, komşusunun bu haline katlanmaya çalışırdı.

Bir gün diğer komşuların şikâyeti ile genç hapse atılır. Komşusunun sesini duymayan Ebu Hanife, "Genç komşumuza ne oldu?" diye sorar. Genç komşunun hapse atıldığını öğrenince valinin huzuruna çıkar.

Öğrencileri, bu genci hapse atan valiye, komşularını rahatsızlıktan kurtardığı için teşekkür edeceklerini sandılar. Vali, İmam-ı Azam'ı hürmetle karşıladı ve teşriflerinin sebebini sordu. Ebu Hanife'de genç komşusunun serbest bırakılmasını rica etti. Vali, efendim böyle ehemmiyetsiz bir konu için niçin zahmet ettiniz? Haber göndermeniz yeterli idi, derhal emrinizi yerine gettirirdim, dedi.

Genç serbest bırakıldı ve evine döndü. Ebu Hanife ile karşılaşan genç çok mahcup oldu. Ebu Hanife, bak biz seni unutuyoruz, diye iltifat etti.

Ebu Hanife'nin bu samimi davranışları karşısında genç, tövbe ederek İmam-ı Azam'ın talebeleri arasına katıldı.

Allah (c.)
diyor ki:

"Allah sözün en güzelini, birbiriyle uyumlu ve bıkılmadan tekrar tekrar okunan bir kitap olarak indirdi. Rablerinden korkanların, bu Kitab'ın etkisinden tüyleri ürperir, derken hem bedenleri ve hem de gönülleri Allah'ın zikrine ısınıp yumuşar. İşte bu Kitap, Allah'ın, dilediğini kendisiyle doğru yola ilettiği hidayet rehberidir."

Zümer, 23.

Atasözü

“Akıllıyı arkada tutma, akılsızı kılavuz etme.”

» Komşu ve Fare :)

Bir kişinin evine o kadar çok fare dadanmış ki, adamcağızın elinden bir şey gelmiyormuş. Fareli evin sahibine; bir kedi al, kedi fareleri korkutur demişler.

Fareli evin sahibi, “Hayır, kedi alamam. Kediye gören fareler komşumun evine kaçmasından korkarım. Böyle yaparsam, kendi nefsim için istemediğim bir şeyi komşum için istemiş olurum.”

» *Nasrettin Hoca'nın Evi*

Hoca bir ev yaptırmaya karar verir, başlar evin planını hazırlamaya. Arsasını ölçer, planı bir güzel yerleştirir. Temeli kazar, evin şekli ortaya çıkmaya başlar.

Hocanın ev yaptığını gören bir komşusu gelir, plana bakar, Hocam mutfağı şuraya koysanız daha güzel olur der. Hoca düşünür, komşunun dediği aklına yatar, temeli değiştirir, komşunun dediği gibi yapar. Bu plan çok hoşuna gider.

Çalışmaya devam eden hocanın yanına birkaç gün sonra başka komşusu gelir, o da mutfak ile ilgili görüşünü söyler. Hocam şurada daha güzel olur der, hocayı ikna eder. Hoca tekrar planı değiştirir.

Derken birkaç gün sonra bir başka komşu gelir, mutfak şöyle olsun diyecekken, hoca komşusunu tam dinlemeden koşa koşa Akşehir meydanına gider. Meydanda tüm ahaliye bağıarak:

- Ey ahali, bir ev yapıyorum. Allah aşkına kimin ne fikri varsa hepsi gelsin söylesin. Söylesin ki ben de iki güne bir plan değiştirmeyeyim.

*Allah (c.)
diyor ki:*

*“Ve sana yakîn
(ölüm) gelinceye
kadar Rabbine
ibadet et!”*

Hicr, 99.

Atasözü

“Çürük tahta
çivi tutmaz.”

» Çileli Komşu

Musa (a.), Tur Dağı'na duaya giderken yolda önüne komşusunun eziyet ettiği bir adam çıkar ve bir istekte bulunur.

- Ey Musa, sürekli bana rahatsızlık veren anlayışsız komşumun ömrü daha ne kadar var, bu çileye daha ne kadar katlanacağım, Rabbimden bir sor.

Musa'da (a.) Tur'da komşusuna eziyet veren adamın daha ne kadar ömrünün olduğunu Rabbine sorar. Rabbimiz, daha yüz sene ömür takdir ettiğini bildirir.

Çileli komşu Hz. Musa'yı (a.) Tur dönüşünde karşılar. Ya Musa Rabbime sordun mu, der. Musa (a.) üzülerek cevap verir:

- Sana eziyet eden, saygısız komşun daha yüz sene ömrü yaşayacakmış.

Çileli adam bunu duyunca, mutmain bir kalp ile *“Hasbunallahu ve ni'mel vekil ni'mel Mevla ve ni'me'n nasir.”*, der. Bu sıkıntısında, *“Allahuteala*

bize yeter, O ne güzel vekildir. Ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcıdır.”, der ve evinin yolunu tutar.

Ertesi gün sabah olduğunda kendine sıkıntı veren komşunun evinin önünde bir kalabalık görür. Nedir diye sorduğunda, komşusunun vefat ettiğini öğrenir. Dahan yüz yıl ömrü olan komşusunun ölümü karşısında şaşırır ve hızla Musa'nın (a.) yanına gider.

- Ya Musa, komşunun yüz sene daha ömrü var demiştin ama komşum bu gece ruhunu teslim etmiş.

Musa (a.) için sırrını öğrenmek için Rabbine el açar ve bu için hikmetini öğrenmek ister.

Rabbimiz, *“Ya Musa, o kulum kendine eziyet veren komşusun yüz sene ömrünün kaldığını duyduğunda isyan etmedi, Hasbunallahu ve ni'mel vekil ni'mel Mevla ve ni'me'n nasir, diyerek sabretti ve beni vekil kıldı.”*

Allah (c.)
diyor ki:

“Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor.”

Nahl, 90.

Kaynaklar

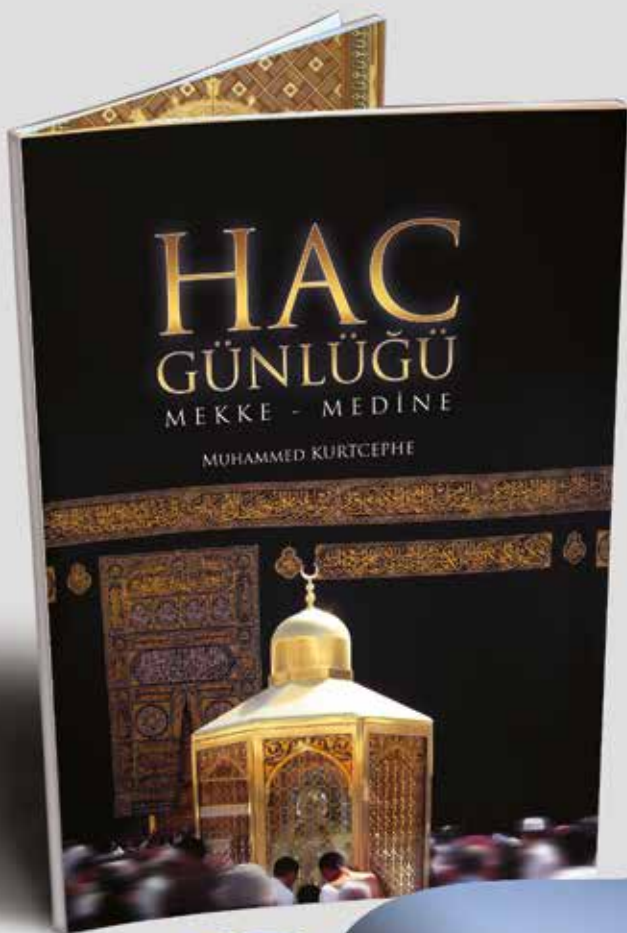
- Canan**, Prof. Dr. İbrahim, Kütüb-i Sitte, Akçağ, Ankara 1998
- Doğan**, Dr. Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, Bahar Yayınları, İstanbul 1994
- Dönmez**, Prof. Dr. İbrahim Kâfi, İnanç, İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi,
- Er-Râzî**, Fahrüddin, Tefsîr-i Kebîr, Akçağ Ankara 1998
- Gazâlî**, İmâm, İhyâ-u Ulûm'id-Dîn, Merve Yayınları, İstanbul 1992
- Havva**, Said, El-Esâs Fi't-Tefsîr, Şamil Yayınevi, İstanbul 1989
- Havva**, Said, Hadislerle İbadet Ansiklopedisi, El Esas Fi's Sünne, Aksa, İstanbul 1994
- İlmihal**, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2006
- İslama Giriş**, Gençliğin İslam Bilgisi, Diyanet İşleri Başkanlığı, İstanbul 2007
- Kerimoğlu**, Yusuf, Emanet ve Ehliyet, Ölçü Yayınları, İstanbul 1985
- Kırbaşoğlu**, M. Hayri, Ahir Zaman İlmihali, Yayın Evi, Ankara 2010
- Kur'an-ı Kerim Meali**, Türkiye Diyanet Vakfı
- Kutub**, Prof. Dr. Seyyid, Fîzılâl-îl-Kur'an, Hikmet Yayınları, İstanbul 1990
- Nevevî**, İmam, Riyâzü's Sâlihîn, Keşif Yayınları, Ankara 2000
- Mevdûdî**, Ebu'l Al'â, Tefhimu'l Kur'an, İnsan Yayınları, İstanbul 1991
- Sosyal Bilimler Ansiklopedisi**, Risale, İstanbul 1990

Şamil İslam Ansiklopedisi, Şamil Yayınevi, İstanbul 2000

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Ankara 2002

Yazır, Elmalılı Hamdi, Kur'an-ı Kerim Meali

الحمد لله

Peygamber Efendimiz (a.)
buyuruyor ki:

"Cebrâil, komşu hakkı üzerinde
o kadar önemle durdu ki
neredeyse komşuyu komşuya
mirasçı yapacak sandım."

"Komşusu,
zararlarından emin olmayan kimse
cennete giremez."

"Hayır, misafir ağırlanan eve,
bıçağın deve hörgücüne
ulaşmasından daha hızlı ulaşır."